

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 31.50 Lir - nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 65 Lir. Cek. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

SCLOVENECC

Abbonamenti: Mese 18 Lire. Estero, mese 31.50 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire. Estero 65 Lire. C. C. P.: Lubiana 10.650 per gli abbonamenti, 10.349 per le inserzioni.

Filliale: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujeje izvoru: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku. Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 4, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Bollettino No 1035

Attacchi nemici respinti

Catturati: 294 prigionieri, 65 carri armati, 16 cannoni - 16 aerei nemici abbattuti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

In Tunisia rinnovati attacchi nemici sono stati respinti. Le perdite inflitte all'avversario sono salite a 294 prigionieri, 65 carri armati e 16 cannoni.

Poderose formazioni dell'aviazione dell'asse hanno ripetutamente bombardato ammassamenti di autocarri e di mezzi corazzati: venti carri armati risultano distrutti.

In combattimenti nove velivoli venivano abbattuti dai cacciatori italiani e germanici, altri tre apparecchi precipitarono in mare, nelle acque tunisine, colpiti dal tiro di nostre unità navali e dalla caccia disorta ad un convoglio.

Due nostri aerei non sono ritornati alla base. Aeroplani avversari hanno mitragliato treni e stazioni in Calabria e in Sicilia. Vengono segnalati tre morti e tredici feriti.

Velivoli nemici hanno mitragliato questa notte le stazioni ferroviarie di Cisterna, Sozzo, Campoleone, Vittoria. Nessuna vittima. Un aerosilurante inglese, centrato dalle artiglierie della difesa di Trapani, cadeva presso Paceco: l'equipaggio composto di sei persone è stato acceurato.

Vojno poročilo št. 1035

Sovražni napadi odbiti

Zajetih je: 294 ujetnikov, 65 tankov, 16 topov - 13 sovražnih letal sestreljenih

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V Tunisu so bili odbiti ponovni sovražni napadi. Sovražniku zadane izgube so narasle na 294 ujetnikov, 65 tankov in 16 topov.

Mogočne skupine osnega letalstva so ponovno bombardirale zbirališča avtomobilov in oklepnih sredstev: 20 oklepnih sredstev je bilo uničenih.

V boju so italijanski in nemški lovci sestrelili 9 letal, nadaljaja tri pa so padla v morje v tunijskih vodah, zadeta od ognja naših pomorskih edinic ter od lovcov, ko so spremljali konvoj.

Dvoje naših letal se ni vrnilo v oporišče.

Sovražna letala so s strojnimi obstreljevala vlake in postaje v Kalabriji in Siciliji. Poročajo o treh mrtvih in 13 ranjenih.

To noč so sovražna letala obstreljevala železniške postaje Cisterna, Sezze, Campoleone, Vittoria. Zrtev ni. Eno angleško torpedno letalo, zadeto od obrambnega topništva v Trapaniju je treščilo na tla pri Pacecu: posadka 6 oseb je bila zajeta.

Sovjetski napadi popuščajo

Včeraj na vzhodnem bojišču ni bilo posebnih dogodkov — živahno je bilo le letalsko delovanje

Hitlerjev glavni stan, 26. marca. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na vsem vzhodnem bojišču je dan potekel brez posebnih dogodkov.

Sovražnikovi napadi južno od Ladoškega jezera so vidno popustili na udarnosti.

Letalstvo je napadlo pristanišče Gelendžik ob kavkaški obali, dalje železniške cilje in sovrážnem zaledju in železniške naprave v Leningradu. Smoglavna in bojna letala so pri tem potopila trgovsko ladjo srednje velikosti, zažgala dve nadaljnji in uničila več vlakov streliva.

Na tuniskem bojišču so se izjalovili krajevni sunki severoameriških in angleških oddelkov.

Lasten protinapad je bil uspešen. Letalstvo je razkropilo zbirališča oklepnih voz in kolone motornih vozil sovražnika. Nemški lovci so sestrelili šest sovražnih letal.

V kratki nočni bitki med skupino sovražnih hitrih tolnov, ki so jih vodili nočni lovci, z nekaterimi nemškimi stražnimi oboroženimi silami v Rokavskem prelivu, je bil potopljen en angleški hitri toln.

Značilno Stalinovo povelje

Berlin, 26. marca AS. Prejšnji teden je izdal Stalin zelo značilno dnevno povelje divizijam, delujočim na donješkem odseku. »Sovražnik

Pregled štirimesečnih bojov na vzhodu

Sovjeti so imeli okoli 2 milijona mrtvih, ujetih in ranjenih

Berlin, 26. marca. Nemški vojaški krogi so podali pregled štirimesečnih nad vse trdih bojov na vzhodnem bojišču, kjer zimska bitka polagoma ugaša. Osnovno dejstvo, ki je velike važnosti, je general Dietmar izrazil takole: »Mi smo to bitko plačali v glavnem s prostorom, boljševidi pa so jo plačali s krvjo.« Nemška armada je morala zapustiti prostor, ki ga je s težkimi žrtvami zavojevala. Sovjeti pa so zavzeli skromen del ozemlja, ki so ga nameravali zaseesti, ter so imeli pri tem velikanske izgube. Nemške izgube je navedel Hitler v svojem zadnjem govoru. Znašajo 200.000 mrtvih. V tem številu so vsebovane tudi divizije, ki so se junaško žrtvovali pri Stalingradu. Sovjetske izgube cenijo nemški krogi na okoli 2 milijona mrtvih, ujetih in ranjenih, tako da ne bodo več sposobni za boj. Število nemških ujetnikov in ranjencev ni znano, vsekakor pa je skromno. Kapitan von Schramm, ki navaja te podatke v glasilu nemške vojske »Börsen Zeitung«, omenja, da se dā iz tega izvajati važna posledica. V razmerju medsebojnih sil na vzhodnem bojišču je Nemčija na boljšem, in to tem bolj, ker je komaj šele izvedla s civilno mobilizacijo tisti totalitarni napor, ki ga je izvedel sovražnik že pred časom.

Bodočo pomlad bo torej nemško poveljstvo razpolagalo z velikimi rezervami, ki bodo nasprotniku manjkale, ker jih je že izčrpal. Nemci so dosegli maso operativnih rezerv tudi v načrtu skrajšanja bojišča. Prostoletni umik na srednjem odseku je razbremenil nadaljnje sile, ki bodo razpoložljive za obrambo ali napad na tem ali na drugem odseku. Celoten položaj daje torej pogum. Ustajeno bojišče ima ugodne pogoje za potrebe sile za ofenzivo in obrambo. Bojna črta se je prostovoljno umaknila proti zahodu, je pa bolj trdna kot kdaj koli.

Kakšni bodo dogodki prihodnjih mesecev ali prihodnjih tednov? Izkusnja nas učī — nadaljuje kapitan Schramm — da ne smemo imeti nikakih utvar. Ne verjamemo, da bi se strahotne boljševidski vojni stroj v zimski ofenzivi polomil. Tudi ne

verjamemo, da bi sovjetsko poveljstvo dovolilo svojim četam dolg počitek. Priprani smo, da se bodo veliki sovražni napadi ponovili. Lahko se pričakuje nova sovjetska generalna ofenziva na vzhodu in istočasna angleška ofenziva proti evropskim obalom. Pričakujemo pa dogodke mirno in odločno, zavedajoč se naše moči. Nova vzhodna fronta je v strateškem in taktičnem pogledu izredno ugodna in nam omogoča nabiranje rezerv. Je torej neodvisna od zahodne fronte, ki jo lahko drže lokalne rezerve.

Kje je končalo 6000 letal in 5500 tankov, ki sta jih lansko leto do 31. decembra poslala London in Washington v Sovjetsko Rusijo? Doslej ni bilo uporabljenih v boju niti 50 angleško-ameriških tankov. Isto je z letali. Torej jih boljševidi niso uporabljali. Toda zakaj Rusi še zahtevajo novo pomoč od zaveznikov? Nek nevtralen list je mnenja, da zahtevajo od Angležev in Amerikancev tanke in letala ne toliko, da bi se jih sami posluževali, marveč, da bi oslabili svojega morebitnega jutrišnjega sovražnika, to je zavezniške sile. Verjetneje pa je, da hranijo Sovjeti to orožje za bodoče boje. Kontreadmiral Gadow piše v listu »Deutsche Allgemeine Zeitung«, da so Anglosasi poveljali svojo pomoč Sovjetom preko Murmanska in Arhangelska. To pot pa ogražajo nemške podmornice. Verjetno bodo skušali odpraviti to oviro z invazije na severno kraljevino nemško-finske armade, ki naj bi bila istočasna s sovjetskim napadom na Finsko. To-la ta invazija, ki bi verjetno imela za izhodišče Islandijo, bi se končala tako, kakor se je katastrofalno končal angleško-francoski nastop proti nemški armadi na Norveškem aprila leta 1940. (»Il Piccolo«.)

Junaška smrt avanguardista Lucangelija

Rim, 26. marca. AS: 17-letni avanguardist Oscar Lucangeli, prvostoljec kvadrastičnega bataljona »Tevere«, je junaško padel za domovino med nastopi proti skupini upornikov v Albaniji. Bil je član številne delavske rodbine iz Acilije pri Rimu, sin prvostoljca iz abesinske in sedanje vojne. Cutil je gorečo ljubezen do domovine in svojo fašistovsko vero. Poveljnik GIL-a v Aciliji se ga spominja kot zgledega Balilla in avanguardista, ki je bil vedno prvi med vsemi. Kadar se je vrnil s svojega mehaniškega posla, je zbral okoli sebe svojih sedem bratov in ester ter jih učil fašistovskih pesmi, vodil zbor ter tudi sam pel: »Smo Mussolinijevi vojaki!« Biti Mussolinijev vojak, to je bila njegova velika težnja in njegov veliki ponos.

Ko je stopila Italija v vojno, ni imel več pokoja. S tovariši je koval načrte za beg, jih vzpodbujal, tesnobno pričakoval trenutka, ko bi lahko ušel budnemu očesu oblasti in se pridružil vojakom, ki se bore. Tako je sredi 1941 prvič pobegnil. Ko je rodbina bila pri večerji, je splezal skozi okno in čez polje prišel do postaje, od onod pa v Rim. Bil je dan, ko so odhajali bersaljerji. Primešal se je mednje in prosil zdaj tega, zdaj onega, da bi mu pomagal pri njegovem naklepu in nazadnje se mu je posrečilo pregovoriti desetnika, ki mu je dal rdečo čepico ter ga ob odhodu skril pod sedež v vlaku. Tako je potoval do Brindisija, a pri vkrcavanju so ga odkrili, izročili krajevemu GIL-u in poslali domov.

Drugič je poskusil z bataljonom Črnih srajc. Ustavili so ga v Cerignoli in je moral spet domov. Potem si je mislil, da bo cilj morda lažje dosegel, če bi potoval sam. Z največjo skrivnostjo prebrisanostjo se mu je posrečilo še enkrat priti v Brindisi, a mu je še enkrat spodletelo. Četrtrič je krenil v Gornjo Italijo v upanju, da bo prišel do ruske fronte. V Firenci so ga ustavili in poslali domov. Pa ni izgubil poguma. Za peti odhod si je izbral dan, ko je njegov oče odšel v Rim k bataljonu, v katerem se bori in s katerim naj bi šel na Balkan. V Rimu se je vtihotopil v vojaški vlak in že spet potoval. Toda oče ga je nazadnje zasledil ter ga skušal pregovoriti. Omenjal mu je, da mora v njegovi odsotnosti voditi domačijo. Toda sin ga je rotil in jokal, in oče je ganjen odnehal. Po mnogih

ljal na Giovanniija Savo in ga zadel. Savo je padel z vzklikom: »Živela Italija!

Pri tej žrtvi Giovanniija Sava je treba omeniti tudi junaško dejanje vojakov Rotondija Francesca in Chiotija Alessandra, ki sta se vrgla na tistega komunistu ter bila pri tem tudi sama hudo ranjena. Vojak Rotondi Francesco je čez tri dni umrl.

Giovanniija Sava so prepeljali v vojaško bolnišnico, kjer so vojaški zdravniki skrbeli zanj z brat-skim tovarištvom. 35 dni je trajalo njegovo mučeništvo, ki ga je prenašal z rimsko in najjasnejšo odločnostjo. 18. marca je mučenik izdihnil z imenom Duceja in Italije na ustnicah.

Junaška smrt alpinskega podporočnika

Trieste, 26. marca. s. Na odseku ruskega bojišča, ki ga je držala italijanska divizija »Tridentina«, je junaško padel alpski podporočnik Giuliano Slataper, sin polkovnika Guida Slatapera, vrednostnega prvostoljca, odlikovanega v vojni 1915-1918 z zlato kolajno. Giuliano Slataper se je rodil 10. oktobra 1922 in je v skladu s slavnimi izročili rodbine leta 1939. pustil nauke ter se kot sedemnajstletnik prigljal k protiletalski milici. Noveembra 1940 je prostovoljno stopil v častniško solo. Potem je kot alpski podporočnik prišel na rusko bojišče, kjer je

ostal 2 leti. 26. januarja je ob priliki nastopa, ko je bilo treba zavreti zimsko rusko ofenzivo in so besneli najhujši boji, je Giuliano Slataper sam zgrabil za strojno in vodil obrambo. Ko je bil prvič hudo ranjen, ni hotel zapustiti bojišča. Pozneje pa so se Rusi približali in je bila nevarnost še večja. Tedaj se je dvignil in vzpodbudil svoje alpince, naj se ne vdajo ter zapovedal napad z ročnimi bombami. Pri tem ga je zadelo več strelov ruske strojnice, da je padel. Ko se je zgrudil, je vzkliknil: »Živeli alpinci, živela Italija!

Junaški boji Italijanov in Nemcev v Tunisu

Lisbona, 26. sušca. Poročila iz Severne Afrike pravijo, da je bitka v južnem Tunisu zelo »konfuzna«. Kot je včeraj izjavil Churchill, še bitka nikakor ni dosegla viška in je na angleško-ameriške čete pričakovati še hudi boje. Po poročilu, ki ga je včeraj dobil angleški tisk, so si sovražniki skrajno prizadevali ovirati osmo angleško armado, da bi razširila prvotni vdor v obrambi in so v valovih pošiljali v boje čete, podprte s tanki in z močno topovsko zaporo.

Prišlo je do srditih in zmedenih bojov, v katerih so se premikale formacije iz kraja v kraj in znova ponavljale svoje napade. Zavezniške letalske sile so nadaljevale s svojimi napadi. Angleške sile so izvedle obširne premike. Amerikanci, ki držijo čestne višine vzhodno od El Guettarja, so odbili napade sovražnih oklepnih sil.

V Londonu poudarjajo, da se Italijani in Nemci na Marethovi črti bore z izrednim junaštvom v srditih bitkah. Italijanski pešci se bijejo z enakim pogumom v Severnem Tunisu pri Gebel Abirdu.

Visoko posmrtno odlikovanje splitskemu fašističnemu mučeniku Savu

Split, 26. marca. s. — Splitski mučenik Giovanni Savo, skvadrast, prvostoljec v sedanji vojni, afriški legionar, zvezni podtajnik in poveljnik prvega udarnega oddelka, je bil odlikovan s srebrno kolajno za vojaške zasluge na bojišču, in to z naslednjo utemeljitvijo:

»Bil je izpovedovalec italijanstva v Dalmaciji, stalni član prednje straže v protikomunistnem boju. Hudo ranjen iz partizanske zasede je s sto-ično mirnostjo prenašal bolečine svojega mučeniškega telesa in pel himno domovini in fašizmu. Četudi se je zavedal, kako resno je njegovo stanje, je spodbujal z jasnimi besedami tovariše, naj ne žalujejo za njim, pač pa do zmagе nadaljujejo boj, v katerem je on obležal z najhujšimi ranami. Vzvišen zgleđ poguma, sile duha in trdne vere. — Dalmacija, 15. aprila 1941 — 11. februarja 1943.«

Giovanni Savo se je rodil v Splitu 15. maja 1. 1900 iz stare italijanske rodovine. Člani rodu Savo so bili vedno goreči narodnjaki ter so se borili za bodočnost in razvoj Splita ter za njegovo odrešenje. Giovanni Savo je rasel v tem vzdušju in je kot mladenič odšel v Benetke, kjer je obiskoval srednjo šolo na akademiji »Foscaric«. Po rojstvu fašizma je bil Giovanni Savo v Benetkah goreč skvadrast in vedno v oddelku »La Serenissima«. Po Rapallu se je vrnil v Split, kjer je zavzel svoje mesto v boju za to, da bi živo plamtel ogenj splitskega italijanstva. Bil je pravičen in plemenit in vsi so ga ljubili. Še kot mladenič je imel razne naloge. Ko je izbruhnila abesinska vojna, je kot prvostoljec-milničnik stopil v 321. Italijansko legijo v tujini. Udeleževal se je bojov v Somaliji. Aprila 1941 je Savo z družino prbežal v Italijo. Po odrešenju Dalmacije se je snet vrnil v Split, da bi se udeležil dobrega in

prigodah sta oba prišla v Fiume. Avanguardist si je bil medtem s črnimlobarval svoja znamenja ter dobil bojno bodalo. Zdaj je korakal v vrstah bataljona. Z njim se je tudi vkrcal. V Zadru je bataljon pregledal Eksc. Bastianini, tedanji dalmatinski guverner. V vrstah je opazil »ga golobradega mladeniča, se ustavil pred njim in ga vprašal, kako da je v mobiliziranem oddelku, in Oscar se je zlagal: »Dobil sem dovoljenje od generala Galbatiija.« Bastianini se je nasmehnil, mu položil roko na ramo in vzkliknil: »Bravo! Proslavi se!

In Oscar Lucangeli ni samo proslavil samega sebe, temveč je s svojo slavno smrtjo počastil tudi prapor svoje hrabre legije. Iz prvega boja se je vrnil poln navdušenja. »Moja stotinja«, je pisal materi, »se je že udeležila boja. Jaz sem bil na čelu vseh z drugimi desetimi in poročnikom. Sovražnika smo pregnali, toda le malo nasprotnikov je moglo uiti, ker smo jih po večini pobili ali zajeli.«

Ker na predelu, kjer je bil, boji niso biti pogostni, je prosil, da bi ga poslali v Rusijo. Poveljnik mu je odsvetoval: »Prišel bo čas, če je dejal, »da boš tudi tukaj lahko pokazal svojo hrabrost.« In ta čas je prišel. Ko se je vračal s patrolje po zelo nevarnem kraju, je tolpa upornikov izdajalsko napadla njega in nekaj njegovih tovarišev ter je streljala nanje, skrita med velikimi skalami. Prvi strel ga je zadel v ramo, pa se ni zgrudil. Stal je med svojimi ter jih vzpodbujal. Toda drugi strel mu je prebil prsi in padel je v mlaki krvi.

Padel je junak, junak, žigar ime bo ostalo v zgodovini. Na bojišču so pobrali njegov okrvavljeni pas, črno erajco in svetinjico z gorizskega Maddonia, ki jo je nosil na prsih, njegovo bodalo in ti ostanke so za njegovo rodbino sveti. Njegovo truplo so njegovi tovariši pokopali blizu kraja, kjer je plemenito dal življenje. Oče se je vrnil na kratek dopust, ponosen nad žrtvijo svojega mladega sina, in pripovedoval nekaj dogodkov iz vojaškega življenja, ki sta ga prebila skupaj, ter končal z naslednjimi besedami: »Padel je kakor star vojak. Ni bil blizu mene. Bil sem trinajet kilometrov stran. Moralo je tako biti.«

Načelnik glavnega stana milice, general Galbiati, je šel v Acilijo, da bi rodbini hrabrega bojevnika nesel pozdrav Črnih erajc in Ducejevo darilo.

Nasprotnikove bedastoče

Rim, 26. marca. AS: Nasprotnikove bedastoče: Medtem ko je sovražnikova propaganda prisiljena priznati »izredno hrabrost italijanskih vojakov na Maretski črti«, pa piše londonski dopisnik švedskega dnevnika »Social Demokrat« takole: London, 24. marca. Obramba kraja Sebed je bila zaupana italijanskim četam, ki so zabežale že prej, preden so Amerikanci napadli. Zajetih je bilo 1500 vojakov, od tega največ Italijanov. Ameriške izgube so bile zelo lahke. Celotna italijanska divizija z vsem topništvom je bila zajeta, ne da bi bila tudi samo poskusila odgovoriti ameriškemu ognju. Ko so se Amerikanci približali, so Italijani dvignili roke. Nemški strmoglavci niso mogli dvigniti vojnega duha Italijanov.

Ženske v angleškem letalstvu

Lisbona, 26. marca. AS. Dokaz, da v Angliji primanjkuje ljudi, je poročilo, objavljeno pred nedavnim v listu »News Chronicle«. Sir Stafford Cripps je kot minister za letalsko izdelavo obiskal štiri ženske, ki imajo pilotsko knjižico, ter prevažajo bombnike iz tovarna na vojaška vezbališča. Tri so nad 38 let stare. Ministru je bila nato predstavljena še neka pilotinja, ki vodi neki štirimotorni bombnik ter ji je že nad 50 let in je že stara mati

Natečaj za sprejem častnikov v zbor specialne policije

Čl. 1. Razpisuje se natečaj za 50 kapitanških mest, za 100 poročniških ter za 100 podporočniških v častniškem zboru agentov specialne policije.

Natečaja se morejo udeležiti: a) Funkcionarji P. S. odgovarjajočega čina, ki so pomožni oficirji v vojski, mornarici ali letalstvu.

b) Častniki v S. P. E. v vojski, mornarici, letalstvu, finančni straži ter v zboru italijanske afriške policije, ki imajo odgovarjajoči čin.

Natečaja se morejo udeležiti tudi častniki na posebnih postojankah ter rezervisti, samo da so imeli v S. P. E. odgovarjajoči čin.

Natečajniki pod b) morajo dokazati, da so v zadnjih letih imeli oceno vsaj dobro (3) ali odlično. Morajo pa imeti od upravne oblasti, od katere zavise, nulla osta.

Tako funkcionarji kakor častniki morajo imeti vsaj tri leta službe v nižjem činu, če se potegujejo za višji čin.

Za rezervne častnike in častnike na posebnih postojankah se štejejo tri leta, ki so jih preživeli v aktivni službi.

Čl. 2. Prošnje za pripustitev k natečaju je treba kolkovati s kolkom 8 lir, jih opremiti s potrebnimi dokumenti ter jih poslati na notranje ministrstvo, Direzione Generale della P. S. divisione F. A. P. v roku 90 dni od objave tega natečaja.

Prošnje bodo morale vsebovati natančno bi-vališče in naslov kandidata, izjavo, da je kandidat pripravljen oditi v kakršni koli nakazan mu kraj, ter spisek priloženih dokumentov.

Prošnje je treba opremiti z naslednjimi listinami:

a) kandidati za mesta pod čl. 1., žrka a: 1. prepis podatkov o vojaški službi, iz česar se vidi lastnost častnikov za izpolnitev. Prepis mora navajati morebitne podatke o vojnih zaslugah. Bivši bojovniki morajo dodati predpisano izjavo o dejanski službi v vojnih oddelkih;

2. prepis o službeni zaposlitvi morebiti v drugih upravnih področjih in navedita o usposobljenosti za tisto službo;

3. prepis drugih listin o dopoljenih študijah, izobrazbi in službi, o službeni karieri in javnih zaslugah, fašističnih, demografskih itd., kar naj dodajo v svojem interesu;

b) o kandidatih iz člena 1., žrka b:

1. izvleček iz rojstnega lista s predpisanim kolkom;

2. potrdilo o vpisu v fašistično stranko, ki pa ne sme biti starejše od treh mesecev po izidu tega razpisa;

3. pristanek pristojnega ministrstva za sodelovanje pri razpisu;

4. prepis o vojaški službi in podatki o morebitnih vojnih zaslugah. Bivši bojovniki morajo podati pristojno izjavo o neoporečnosti in izjavo o dejansko opravljeni službi v bojovniških odd.;

5. potrdilo pristojne vojaške oblasti, ki potrjuje njihove letne ocene;

6. prepis o službi, opravljeni morebiti na kakšnem drugem upravnem področju, z navedbo letnih ocen;

7. fotografijo v obliki legitimacije, ki pa mora biti pravilno potrjena od župana ali notarja;

8. prepis še drugih listin, ki potrjujejo opravljeno šolanje, stanje izobrazbe ali službe, kariero in javne zasluge, fašistične, demografske itd., kar bi moglo biti v njihovo korist.

Prosilci, ki so častniki s posebnimi položaji ali pa v rezervi, morajo predložiti izvleček iz kazenskega lista in potrdilo o italijanskem državljanstvu, ki morata biti veljavno legalizirani in ne smeta biti starejši od treh mesecev, prav tako pa zdravniško izpričevalo s kolkom za 6 lir, izpričevalo pa mora izstaviti vojaški zdravnik in potrjeno od vojaške pristojne oblasti, ki naj navede velikost postavne in potrdi, da je kandidat zdrav in močne postavne, da lahko opravlja službo častnika zbora agentov javne varnosti.

Uprava si pridržuje pravico, da vse kandidate podvrže še enemu zdravniškemu pregledu in izključi iz razpisa tiste, ki fizično ne bi bili sposobni.

Čl. 4. Ocenjevalna komisija bo sestavljena tako, kakor to zahteva čl. 15. zakona z dne 26. januarja 1942-XX št. 39.

Omenjena komisija bo na podlagi listin ugotovila vrstni red vseh sposobnih kandidatov. Po oddanih glasovih bo upoštevan vrstni red v zvezi z obstoječimi ukrepi.

Kaznovani prodajalci in kupci

Urad za nadzorstvo cen pri Visokem komisariatu sporoča, da je Kr. kvetura v prvi polovici meseca marca izrekla naslednje kazni: Za nedovoljeno povisjanje cen: Ravtar Marchiore, trgovec, Stari trg 19, globa 1000 lir; Zunič Stefanija, prodajalka, Bleiweisova 52, 500 lir globe in 10 dni zaprtje obrata; Krže Ivanca, prodajalka, Križevniška 9, 500 lir globe in 10 dni zaprtje obrata; Fabjan Alojzij, gostilničar, Tavčarjeva 190, 100 lir globe; Tomaz Fran. gostilniški poslovodja, Vodovodna 32, globa 1000 lir in 10 dni zaprtje obrata; Grum Ana, gostilničarka, Studeneo 9, naznanjena okrožnemu civilnemu komisariatu; Kemperle Julija, prodajalka, Cankarjevo nabrežje 7, globa 500 lir in zaprtje obrata za 10 dni; Drošar Anton, posestnik, Copova 21, 1000 lir globe; Grad Franc, trgovec, Zgornji Kapež 19, naznanjen okrož. civilnemu komisariatu za Ljubljano; Rozman Ana, prodajalka, Pot na Rakovo Jelko 43, 500 lir globe in 10 dni zaprtje obrata; Bobida Antonija, gospodinja, Zg. Zadržova 74, 500 lir globe in 10 dni zaprtje obrata; Lukež Marija, gostilničarka, Bleiweisova 99, 1000 lir globe in 10 dni zaprtje obrata; Babnik Josip, gostilničar, Fužine 5, naznanjen okrož. načelstvu. — Za prodajo racioniranih živil brez odvzema odrezkov in po nedovoljenih previzskih cenah: Mazaj Ivan, trgovski zastopnik, Mestni trg 17, 1500 lir globe; Rebolj Ivan, mehanik, Vegova 5, 1500 lir globe. — Za nedovoljen nakup kruha in za zopetno prodajo po nedovoljenih cenah: Gorenc Ivan, gostilničar, Rožna ul. 29, 1000 lir globe in 10 dni zaprtje obrata. — Za odtegnitev enotne moke normalni potrošnji: Zupan Rozalija, gospodinja, Medvedova 8, 2000 lir kazni in 20 dni zaprtje obrata; Por Franc, pek, Bedeška 14, 2000 lir globe in 10 dni zaprtje obrata. — Za skrivno nakup mesa po previzki ceni: In prodajo na preprovan dan: Gačnik Ignacij, mesar, Kladezna 13, 2000 lir globe. — Za prodajo steklene vode za konzerviranje jaje po nedovoljeni ceni: Medič Franc, trgovec, Zrljnskega 8, 500 lir globe. — Za nedovoljeno rabo živilske karte: Mihevc Marija, gospodinja, Kozljeva 6, 500 lir globe in 10 dni zapore; Kodolja Franc, trgovec, Rimska 11, 2000 lir globe in 15 dni zapore. — Za trgovino z vinom na deželo brez dovoljenja in po previzki ceni: Majer Dionizij, poslovodja trdnice, Lepi pot 25, 2000 lir globe. — Za opustitev izveska maksimalnega cenika in prodajo pomaranj po zvišanih cenah: Milaim Mehmed, Parmova 22, 1000 lir globe in 10 dni zaprtje obrata. — Za opuščeno izveščanje cen za površino in po povisjanju cen: Miklavčič Terezija, prodajalka, Kozarje 130, 500 lir globe in 10 dni zaprtje obrata; Terbežnik Alojzij, deželni častnik, Cesta dveh cesarjev 44, 100 lir globe; In Ljublišk Frančiška, posestnica, Zagradišče 3, 500 lir globe in 10 dni zaprtje obrata.

Okrajno načelstvo v Logatcu je izreklo meseca februarja letos naslednje kazni: za nezvršeno prijavo goveje živine Poženel Alojzij, Rakek 175, 500 lir globe in 16 dni taks; Frelj Leopold, posestnik, Rakek 191, 500 lir globe in 16 dni taks; Nagode Agneza, posestnica, Goronja vas 22, 500 lir globe in 16 dni taks. — Za nedovoljeno rabo živilskih kart: čeprav je imela zaloge racioniranih živil: Rupert Frančiška, posestnica, Potkovec 43, Rovte, 250 lir globe in 16 dni taks ter zaplenitev blaga.

Okrajno načelstvo v Kočevju je meseca februarja izreklo naslednje kazni: Za skrivno klanje: J. Kastello, Kočevje 14, 3000 lir globe, 14 dni zapore in zaplenitev blaga. — Za skrivno prodajo krave: Košir Lojze, Kočevje, 1500 lir globe. — Za neregularno prodajo mesa: Plesnica Alojzij, Kočevje 54, 300 lir globe in en dan zapore.

Čl. 5. Kandidati, spoznani za sposobne, bodo sprejeti na svoja mesta v okviru mest, ki so stavljeni na razpolago. Vključeni bodo v služben razpored po določbah zakona z dne 26. januarja 1942-XX št. 39. Tekmovalci, ki bi presegli število razpoložljivih mest, ne bodo prejeli nobene pravice za mesta, ki bi pozneje postala prosta. Če bi pa sprejeti kandidati odstopili, tedaj lahko ministrstvo imenuje sposobne kandidati, ki sledijo takoj nato v zaporedni vrsti ocenitvene liste.

Namesto fašista prof. Salvatorja Spadara se imenuje za strokovnjaka pri Združenju šolnikov Ljubljanske pokrajine fašist prof. Evgen Duprè-Thesider.

Ob odsotnosti se lahko nadomestovata po fašistu prof. Deciju Giaconu.

Uradni razglasi

Izmena strokovnjaka pri Združenju šolnikov

Namesto fašista prof. Salvatorja Spadara se imenuje za strokovnjaka pri Združenju šolnikov Ljubljanske pokrajine fašist prof. Evgen Duprè-Thesider.

Ob odsotnosti se lahko nadomestovata po fašistu prof. Deciju Giaconu.

Razpust občinskih uprav na Blokah in v Begunjah

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je razpustil občinski upravi na Blokah in v Begunjah. Za izrednega komisarja v občini Bloke je imenovan Josip Rudolf, sin pok. Ivana in pok. Tereze Marinšek, za občinskega komisarja v Begunjah pa Kranjc Jakob, sin pok. Antona in pok. Ane Lovko. Pristojna okrajna komisarja sta pooblaščenata izvesti ta ukaz.

Opozorilo Prehranjevalnega zavoda

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za ljubljansko pokrajino:

Ugotovilo se je, da je zmanjkalo iz paketa, poslanega občini Ježica (Ljubljana) 5 celih živilskih nakaznic za mesec april, in sicer s številkami 114109, 114110, 114111, 114112, 114113, ki niso izpisane in so brez pečata.

Te živilske nakaznice so neveljavne, na kar posebno opozarjamo vse trgovce in gostinske obrate, ki so dolžni prijavititi pristojni oblasti vsakogar, ki bi predložil katero izmed teh nakaznic.

Ponovno opozarjamo trgovce in gostinske obrate, da ne smejo sprejemati samih odrezkov, ki so od nakaznice že odrezani.

Razdeljevanje racioniranih živil v aprilu

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za ljubljansko pokrajino sporoča:

Meseca aprila 1943-XXI bodo dobili potrošniki sledeča racionirana živila:

1. Na navadno živilsko nakaznico (za vse potrošnike): dnevno 150 gr kruha ali 124 gr krušne moke ali 225 gr koruzne moke; na odrezkih za kruh s rčno barvo tiskana poličina »130 gr« ne velja.

Mesečno: 800 gr testenin 1200 gr riža 500 gr sladkorja 100 gr masti 200 gr masla 1 del olja 100 gr mila 600 gr soli 200 gr fižola na odrezek »A« (samo za ljubljanske živilske nakaznice).

Glede delitve sira bodo potrošniki pravočasno obveščeni.

2. Na dodatno živilsko nakaznico »SD I« (za ročne delavce): 150 gr kruha ali 124 gr, krušne moke ali 225 gr koruzne moke dnevno.

3. Na dodatno živilsko nakaznico »SD I + II« (za delavce pri težkih delih): dnevno 250 gr kruha ali 206,6 gr krušne moke ali 375 gr koruzne moke ter mesečno: 400 gr riža in 200 gr testenin.

4. Na dodatno živilsko nakaznico »SD I + II + III« (za delavce pri najtežjih delih): dnevno 350 gramov kruha ali 289,3 krušne moke ali 525 gr koruzne moke ter mesečno 400 gr riža in 200 gr testenin.

5. Na dodatno živilsko nakaznico za kruh za bolnike in »SDL« (za lažja opravila): dnevno 100 gr kruha ali 82,6 gr krušne moke ali 150 gr koruzne moke.

6. Na dodatno živilsko nakaznico »GMa« (za otroke od 0—3 let): 900 gr riža mesečno, 100 gr testenin mesečno, 500 gr sladkorja mesečno (odrezek velja za mesec april)

750 gr marmelade mesečno, in sicer 500 gr na že določeni odrezek in 250 gr na odrezek št. »6« (samo na ljubljanske živilske nakaznice).

7. Na dodatno živilsko nakaznico »GMb« (za otroke od 3—9 let): 500 gr marmelade mesečno (samo na ljubljanske živilske nakaznice).

8. Na dodatno živilsko nakaznico »GMc« (za mladino od 9—18 let) 50 gr kruha ali 41,3 gr krušne moke ali 75 gr koruzne moke dnevno, 500 gr marmelade mesečno (samo na ljubljanske živilske nakaznice).

9. Meso. Začenši z mesecem aprilom se bo razdeljevalo meso na sledeči način: vsak potrošnik se mora vključiti pri svojem mesarju, ki bo pritisnil svoj žig na zato določenem mestu na zadnji strani navadne živilske nakaznice; tedenska dobava mesa se bo vršila potem odrezkov C, D, E in G iste nakaznice.

Razdeljevanje mesa

Pokrajinski prehranjevalni zavod sporoča, da dne 27. t. m. bodo stranke lahko kupile pri svojih običajnih meserjih 100 gr svežega govejega mesa in 100 gramov krvavice.

Razdeljevanje krompirja

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za ljubljansko pokrajino sporoča, da bodo od sobote 27. t. m. dalje potrošniki in Ljubljani dobili na februarske odrezke krompirjevih nakaznic po pol kilograma krompirja po ceni 2,10 za beli in 2 liri za rdeč krompir. — Krompir pa bodo razdeljevali naslednje trdnice: Kmetijska družba, Novi trg 3; Šarban A., Zaloška cesta, Gregorc & Co., Bleiweisova 15.

Bolniški dodatki za april

Bolnikom, ki so po predloženih zdravniških priporočilih upravičeni dobivati posebne dodatke racioniranih živil, bo bolniški osek mestnega preskrbovalnega urada meseca aprila delil bolniška nakazila vsako dopoldne od 8. do 11. ure samo v pritličju Turjaške palače v križanah, Gosposka ul. 15, po naslednjem razporedu: Dne 1. do 8. aprila samo bolnikom, ki imajo pravico tudi do mesa, tako da pridejo na vrsto

Čl. 6. Častniki, ki bodo imenovani na podlagi tega razpisa bodo prejeli dohodek po stopnji, enaki položaju pri CC. RR. Zanje bodo veljali tudi drugi redni in prednostni predpisi, ki veljajo za častnike Kraljevih karabinerjev. Lahko bodo dosegli stopnje do majorja generalnega nadzornika, in sicer po določbah čl. 5. in 6. omenjenega zakona z dne 26. jan. 1942-XX št. 39.

Zanj bodo veljale za namestitve in za upokojitve iste omejitve, ki so določene za razne stopnje po čl. 4. istega zakona.

Čl. 7. Notranje ministrstvo si pridržuje pravico odrediti sodelovanje pri razpisu z ukrepom, ki ni utemeljen.

v četrtek 1. aprila bolniki z začetnicami priimka A do C, v petek 2. aprila z začetnicami D do J, v soboto 3. aprila z začetnico K, v ponedeljek 5. aprila z začetnicami L do O, v torek 6. aprila z začetnico P, v sredo 7. aprila z začetnicami R do S in v četrtek 8. aprila bolniki z začetnicami T do Z.

Dne 9. do 16. aprila drugim bolnikom, tako da pridejo na vrsto v petek 9. aprila bolniki z začetnicami priimka A do C, v soboto 10. aprila z začetnicami D do J, v ponedeljek 12. aprila z začetnico K, v torek 13. aprila z začetnicami L do O, v sredo 14. aprila samo z začetnico P, v četrtek 15. aprila z začetnicami R do S in v petek 16. aprila z začetnicami T do Z.

Dne 17. do 24. aprila bo bolniški osek mestnega preskrbovalnega urada delil nakazila samo za sladkor za dojenčke in bolnike, seveda tudi samo na podlagi predloženih zdravniških priporočil, tako da pridejo na vrsto v soboto 17. aprila upravičenci z začetnicami priimka A do C, v ponedeljek 19. aprila z začetnicami D do J, v torek 20. aprila samo z začetnico K, v sredo 21. aprila z začetnicami L do O, v četrtek 22. aprila samo z začetnico P, v petek 23. aprila z začetnicami R do S in v soboto 24. aprila upravičenci z začetnicami T do Z.

Zdravstveni zavodi, ki so upravičeni dobivati posebne bolniške dodatke, naj pošljejo po nakazila že v četrtek 1. in v petek 2. aprila popoldne.

Bolniki, ki dobivajo dodatke mesa z različnim terminom v mesecu, naj pridejo po nakazila za živila in dodatke mesa po tem razporedu od 1. do 8. aprila. S seboj naj prinesejo mesarske knjižice. Kdor nima mesarske knjižice, (če je na hrani v gostinskih obratih) mora predložiti potrdilo obrata, kjer je na hrani, z navedbo mesarja, pri katerem dobiva meso.

Opozarjamo vse, ki pridejo po bolniška nakazila, da morajo s seboj prinesiti izpolnjeno glavo nakazne upravičenca za mesec april in nakazilo prejšnjega meseca, potrjeno od trgovca.

Pripominjamo, da bodo tisti, ki bodo mestnemu fizikatu predložili zdravniška priporočila po 5. aprilu, dobila nakazila šele 27. in 28. aprila, a zamudniki šele 29. in 30. aprila.

Bolniški osek zaradi velikega navala nikakor ne bo mogel upoštevati reklamacij zamudnikov in tistih, ki ne bi upoštevali tega razporeda, zato pa vsem priporočamo, naj si ta razpored izrežejo in shranijo, da ne bo zmot in pritožb.

Spremenjeno nakazovanje mesa bolnikom

Po okrožnici Prehranjevalnega zavoda Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino št. 31-III-44 z dne 8. III. 1943 tedenski obrok mesa, določen za vse prebivalstvo, ne pripada bolnikom, ki jim je dovoljen vsakdanji obrok mesa. Zato preskrbovalni urad vabi bolnike, naj do 31. marca t. l. bolniškemu osek mestnega preskrbovalnega urada v Turjaški palači, Gosposka ulica 15, predlože mesarske knjižice zaradi vpisa, da bolniku ne pripada splošni tedenski obrok mesa.

Oni, ki se hranijo v gostinskih obratih, pa morajo predložiti potrdilo obrata, kjer se hranijo, z navedbo mesarja, kjer obrat dobiva meso.

Kdor v tem roku ne bi predložil mesarske knjižice ali potrdila gostinskega obrata, kjer je na hrani, ne bo več dobil bolniškega dodatka za meso.

Mestni preskrbovalni urad opozarja vse mesarje, da po prej navedeni okrožnici morajo natanko paziti, da ne prodajajo mesa onim, ki bodo v mesarskih knjižicah imeli zabeleženo, da dobivajo za meso bolniška nakazila.

Izpred vojaškega sodišča

Vojaško vojno sodišče pri Vrhovnem poveljstvu Oboroženih Sil za Slovenijo-Dalmacijo, osek Ljubljana, je izreklo naslednjo sodbo v razpravi proti Mariušku Janezu, sinu Franca in Zaje Frančiške, rojenemu v Grosupljem dne 5. I. 1919, tam bivajočemu, delavcu, sedaj v zaporu. Obtožen je bil: a) članstva v podtalni družbi, ker je v Grosupljem in v okolici Zužemberka v nedolopnem času pred oktobrom 1942 sodeloval pri družbi, naperjeni za nasilni prevrat političnih, gospodarskih in socialnih temeljev državne ureditve; b) sodeloval je pri oboroženi tolpi, ker je v okolici Zužemberka in Kočevja od 15. julija do 1. oktobra 1942 sodeloval pri oboroženi tolpi, ki je bila sestavljena zato, da izvaja napade na državno osebnost; c) brez dovoljenja je nosil orožje in strelivo, ker je v že omenjenih okoliščinah brez oblastvenega dovoljenja nosil orožje in strelivo; d) napadel je življenje pripadnikov Oboroženih Sil, ker je v Ravnah dne 1. oktobra 1942-XX napadel življenje nekaterih pripadnikov Oboroženih Sil, ko je prišel do spona z njimi. Zato je sodišče priznalo Mariušku Janezu za krivega pripisanih mu zločinov n ga obsodilo na smrtno kazen z vsemi zakonitimi posledicami. Odreja objavo sodbe v izveščku in enkrat v dnevniku »Slovenec v Ljubljani«. — Ljubljana, dne 22. marca 1943.

Vojaško sodišče Višjega poveljstva Oboroženih sil Slovenija-Dalmacija, osek Ljubljana, je izreklo naslednje sodbe:

Klemenc Zora por. Peršič, hči Franca in Ivanke Fatur, roj. 9. 9. 1914 v Primiano di S. Pietro del Carso, stanujoča v Moravski vasi, je bila obtožena udeležbe pri prevratni družbi (čl. 4. Ducejevega razglasa 3. 10. 1941), ker je na področju Ljubljanske pokrajine bila udeležena pri družbi, ki je imela namen nasilno spremeniti politično, gospodarsko in socialno ureditev države, da je sodelovala v oboroženi tolpi (čl. 16. Ducejevega razglasa 3. 10. 1941), ker je v istih okoliščinah kot zgoraj bila udeležena v oboroženi tolpi, ki je bila ustanovljena, da počenja zločine proti državi, nadalje prevratne propagande, ker je v istih okoliščinah kot zgoraj delala propagando za nasilno spremembo državne ureditve in končno zaradi nedovoljene posesti orožja in municije. Sodišče je izreklo, da je obtoženka kriva in jo je obsodilo na dosmrtno robijo z vsemi zakonitimi

DALE CARNEGIE

Kako si pridobiš prijateljev

»Končno sem ga povabil na kosilo; sprejel je, čeprav se je malo protivil, a naročil je neprijetno več blaga, preden se je poslovil. Nekeč pozneje sem sam doma pregledoval račune in ugotovil v bolj mirnem in brezskrbnem razpoloženju našo zmoto in mu poslal takoj pismo s celo vrsto opravičil. Ostal je prijatelj in naš odjemalec vse do svoje smrti.«

Edvard Bok je bil eden najvažnejših izdajateljev ilustriranih listov cele Amerike in je svojo pot navzgor začel kot čistilec oken pri nekem pekcu za borih nekaj soldov na teden. Kateri je torej vzrok njegovega uspeha?

Pri trinaštih letih je kot skromen nastavljenček sklenil, da bo podvel vse, kar je v njegovi moči, da si razširi svoje duševno obzorje; pritrjuje si pri jedi je prihranil nekaj denarja, s katerim je kupil enciklopedijo, ki je obravnavala življenja slavnih mož. Tedaj pa mu je padlo v glavo, da bi pisal najbolj znanim osebnostim, proseč jih za nasvete vsake vrste o njih delu in mladosti. Kmalu si je dopisoval s Emersonom, Alcottom, generalom Shermanom in drugimi. Pa ni ostal le pri tem, pač pa jih je šel obiskat in bil povsod prisrčno sprejet. Prav ti slavniki so mu in žene so vzbudili v njem hotenje, ki je temeljito preokrenilo njegovo življenje. Vse to je dosegel uporabljajoč načela, ki smo jih doslej obravnavali.

Ali tako lahko najti zvestega poslušalca. Nekeč med državljansko vojno je Lincoln pisal staremu prijatelju, naj ga pride obiskat, ker mora z njim obravnavati več stvari. Ure in ure mu je Lincoln govoril o nujnosti ali vsaj o proglasu za osvoboditev sužnjev, naštel vse za in proti, prebral lepo številce pisem in člankov iz časopisov, deloma takih, ki so ga zaradi nameravane osvoboditve sužnjev napadali, deloma tistih, ki so to odobraval. Ko je končal, mu je krepko stisnil roko, mu želel srečno pot in ga odposlal domov, ne da bi ga povprašal za njegovo mnenje. »Po tem dolgem govoru sem imel vtis, da je mnogo izpopolnil svoje ideje,« je dejal prijatelj. Lincoln prav za prav ni potreboval kakega nasveta, temveč zgolj osebo, ki bi ga bila voljna poslušati in mu dovolila, da se sprosti. Prav to nam je potrebno, kadar smo zaskrbljeni ali v zadregi!

Če hočete, da se ljudstvo dela norea iz vas in da vas zančuje, govorite nepretrgoma samo o vas; ne čakajte, da vaš sogovornik konča, temveč ga prekinite in trditve, da je vaše mnenje brez dvoma boljše kot njegovo neumno gobezdanje. Koliko je na nesrečo takih neznošnežev, zaljubljenih samih vase in njihovo važnosti!

Človek, ki govori le o sebi, misli o sebi, človek, ki dela vse zase, je robava, čeprav je prebavil veliko učenosti.

Če torej hočete obdržati vaše mesto v družbi, naučite se biti pozorni poslušalec. Stavljajte vprašanja, ki godijo sogovorniku in silite ga, da govori o sebi in o svojem delu. Zavedajte se, da se posameznik, do katerega se obračate, mnogo bolj posveča svojim poslom kot vašim. Njegov zobol mu povzroča več skrbi kot pa lakota na Kitajskem, kjer je na milijone žrtev.

Naslednje pravilo, da vas imajo ljudje radi, je to: Biti pozoren poslušavec, vzpodbujati bližnjega, da govori o sebi.

Kako vzbuditi zanimanje pri bližnjiku.

Vsi, ki so bili sprejeti pri Teodorju Rooseveltu, so bili presenečeni zaradi brezkončnih in duhovitih domislek prezidentovih. On je znal obdržati slehernega obiskovalca v čudoviti pozornosti, pa naj je bil to kmet, umetnik ali diplomat. In kako je to delal? Vsakokrat, kadar je pričakoval obiskovalca, se je Roosevelt sprehajal razmišljajoč, kako bi dobil informacije, ki bi utegnile zanimati gosta.

Obvestilo Pokrajinske zveze delodajalcev

Ugotovilo se je, da se razne trdnice in posamezni delodajalci — zlasti pripadniki trgovskega stanu — obračajo naravnost s prošnjami, spomenicami, predloži, pritožbami in slično na urade Visokega komisariata in na druge ustanove ter vojaška in civilna oblastva glede gospodarskih in sindikalnih vprašani, namesto da bi to delali v smislu določil in pravil tako zveze, kot pripadajočih združenj potom svojih organizacij.

V nekaj primerih je bilo ugotovljeno, da so sindikati imeli direktne stike z uradi in vladnimi organi ne poslušajoč se združenja, kateremu sindikat pripada in mora pripadati, ker je sindikat na osnovi pravil organ svojega strokovnega združenja in kot pisarna tvori sestavni del urada združenja in čeprav ima sedež izven uradov združenja, more dopisovati samo potom svojega združenja.

V izogib izgubi časa in dosego točnega izpolnjenja dolžnosti v okviru sindikalne discipline je treba, da se vsi delodajalci točno držijo zgornjih navodil, kajti proti onim, ki tega ne bi izpolnjevali, se bo postopalo v smislu veljavnih določil.

posledicami. (20. marca.)

Bukovec Rudol, sin Alojzija in Kočvar Marte, roj. v Kotu 21. 3. 1921, stanujoč istotam št. 13, samski, kmet, na begu, je bil obtožen: zločina po čl. 1. Ducejevega razglasa (3. 5. 1942), ker je sodeloval ali bil udeležen od maja 1942 pri združbi, ki je imela namen prevratno spremeniti ureditev države, nadalje zločina po čl. 16. Ducejevega razglasa (3. 10. 1941), da je sodeloval v oboroženi tolpi, ki naj bi počenja zločine proti državi, zločina po čl. 2. Ducejevega razglasa (24. 10. 1941), da je brez dovoljenja imel

Velike množice na pogrebu komunističnih žrtev

Na Bizoviku in v Dobrunjah so tisoči udeležencev pospremili na zadnji poti podžupana Pogačnika, člana Katoliške akcije Jakoša in Pavčiča ter še dve žrtvi komunistične krutosti

Ljubljana, 26. marca.

V torko so ob veliki udeležbi ljudstva iz Device Marije v Polju in iz Ljubljane pokopali na pokopališču v Devici Mariji v Polju podžupana Pogačnika Srečka. Ob grobu sta se od pokojnega poslovila njegov rojak Kraner Martin in Kovač Ciril v imenu tovarišev Zavoda za socialno zavarovanje. Pogrebniim slovesnostim so prisostvovali tudi ravnatelj Kuhelj, podravnatelj Likar z nabelnicami, častniki vaskih straž in pevski zbor.

Na praznik Marijinega oznanjenja pa je bil najprej pogreb dobrunjskih žrtev Jakoša et al., Jakoša ml. in Cankarja Milka, ki so do dneva pogreba ležali v mrtvašnici pri cerkvi sv. Urha. Pogrebne slovesnosti je vodil ob številni asistenti sestrski župnik g. Vrce. Pri odprtem grobu sta govorila Vlado Pirih in dr. Blatnik iz Ljubljane.

Bizoviški žrtvi Jakoša Franca in Pavčiča je že v cerkvi, kjer sta ležala zadnji dan, prišlo kropit več tisoč ljudi. Pogrebni sprevod se je razvil ob pol 4. Na četu je šla šolska mladina, dekleta in učiteljice, za njimi pa člani dijaške in delavske Katoliške akcije, tovariši obeh pokojnikov, člani akademskega društva Straža, katoliško akademsko starištvino, vojaško zastopstvo, vasko stražo, za kredo pa številna duhovščina in za svoji mnogo ljudstva. Nad 2000 ljudi se je zbralo, da se poslove od obeh žrtev.

Ob odprtem grobu je spregovoril župnik gospod Košmerlj:

Mučencem v slovo

Mnogo svežih grobov je bilo v preteklem letu izkopanih na bizoviškem pokopališču. Mnogo krepkih življenj je padlo vanje, žrtve komunistične zmote in prevare. Strašno pesem pojo ti grobovi, pesem razočaranja in bolečine nad ljudmi, ki so bolj ljubili temo kot luč, niso hoteli spoznati, kje je njih mesto v teh silnih borbah za vero in poštenje, za dom in rod. Bog jim bodi milostljiv sodnik!

Danes stojimo tu ob velikem, svežem grobu, da položimo vanj izmučene telesne ostanke dveh mladih fantov te vasi, fantov, ki sta bila polna veselja do življenja, do dela, pa sta padla v cvetu svojih let kot žrtvi komunističnega sovraštva v cvetočem maju lanskega leta.

Žalost zagrinja naše duše ob tem grobu: žalost nad mladim življenjem, ki bi ga tako radi videli še cveteti nad nami in dočakati zreli sad njihovih idealnih naporov in stremilni. Žalost objema naša srca ob pogledu na svoje, ki jim je v mladih fantih ugasnilo svetlo sonce njih domov, veliko upanje njihovih duš.

Tako stojimo danes ob tem grobu prevzeti globokega spoštovanja pred Bogom, Vladarjem sveta; pred mladima mučnikoma, ki sta padla kot žrtvi vere v Boga, v resnico in pravico božjo.

Ivan Pavčičev in France Jakošev — kaj sta storila v svojem življenju, da so Vaju odpeljali in zverinsko mučili ter zaklali kakor jagne na žrtveniku? Sta bila zločinca, ki zaslužita smrt?

Mi vsi, ki smo vaju poznali, vemo dobro, da ni bilo madeža na Vajinem čistem značaju. Obdarjena z lepimi darovi duha in srca sta bila vsa prvočvrstvalno vdana Bogu, Cerkvii in svojemu narodu. V mladostnem navdušenju sta želela z vsemi svojimi zmoglostmi pomagati pri gradnji novega, lepšega, srečnejšega reda na slovenski zemlji.

Ivan Pavčičev, dobri in zvesti Kristusov mladec, pripravil si se za učitelja in vzgojitelja slovenski mladini. O. mi vemo, Ti bi bil res učitelj resnice, ti bi bil našo mladino vzgajal v krščanskem duhu. Ti bi bil svetel lik v učiteljskem stanu, ki so ga v teh strašnih dneh premnogi njegovi zastopniki s svojim nenarodnim, brezbožnim ravnaniem tako zelo omadeževali.

France Jakošev, skromni obrtnik, zvesti fant krščanske slovenske zemlje, apostol delavske Katoliške akcije, hotel si biti med svojimi tovariši kakor luč, ki sveti v temi, sredi umazane sveta čisti Kristusov vitez.

Ni bilo sovraštva v Vajinem srcu, razen sovraštva do zmote, razen sovraštva do greha in hudobije —; to sovraštvo pa je tudi v božjem srcu in bi moralo biti v vsakem krščanskem srcu.

Zmota sta sovražila in preganjala, preganjala zato brezbožni komunistem, naistrašnejšo zmoto in zablodo naših dni.

Ivan Pavčičev, kakor navdušeno si govoril tovarišem dijakom v Kat. akciji: »Vemo, da je naša naloga boriti se proti največji nevarnosti našega časa, proti največji laži 20. stoletja, proti brezbožstvu. Odločno in pogumno sprejmemo to borbo... Srca nam gore v ognju, roke se dvigajo k prisezi, iz prsi se nam trga odločna izpoved: Nočemo, da bi nam volkovi govorili o ljubezni; nočemo, da bi nas lažnivci učili resnice; nočemo, da bi nam sužnji pri-

našli svobodo. Hočemo, da bi moderni svet spoznal, da je skrajni čas povrniti se k studentcu prave kulture, h Kristusu, k Cerkvii...»

Tako sta mislila in delala, kakor so mislili in delali tisoči, kakor misli in dela večina našega ubogega, poštenega naroda.

Zato sta morala pasti, zato sta morala prestatii s tovariši pravo mučeniško smrt.

Ob Vajinem grobu, naša mlada fanta, naše veselje in naš ponos, stavi bridko vprašanje: kdo so Vajini morilci? Vem, da so pri Vajini mučeniški smrti — kakor povsod — sodelovali Vajini rojaki, fantje, nekdanji tovariši iz Vajine vasi — pa ne bom jih sodil in obsodil. Nočem, da bi ob Vajinem častitljivem grobu vzbujal nemir v srcih navzočih, ko vidva v nem počivata vsa v miru in v slavi. Obsodil pa bom tu tisti strašni komunistem, ki trga Boga iz slovenskih src, ki jih polni s sovraštvom, ki iz poštenih ljudi dela zločince, požigalce, morilce svojih bratov in sestri. Brezbožni komunistem bom obsodil in vse, ki ga širijo, obsodil one, ki so to tujo strašno zmoto zanesli k nam in pri nas zažgali ta strašni rdeči požar, ki uničuje naše domove in naš rod. O, volkovi v ovčjih oblačilih, ki oznanjate mir, pa seiete vihar, ki govorite o svobodi, pa nas oklepate v sužnost ki je strašnejše še ni poznal slovenski rod. Strašni apostoli brezboštva, znanilci sovraštva našega naroda — vas danes tu obsojam, vi ste krivi vseh umorov in požigov in vsega gorja, nad vas kličem božjo Pravico, ki povrača vsakemu po njegovih delih, pred katero nič ni tako skrito, da bi ne bilo enkrat očito. Onim pa, ki ste jih zavedli in zapeljali,

Izkaznica »osebnega maščevanja« v sovjetski vojski

Sovjetska zveza živi od najrazličnejših tekmovanj. Tako imenovana »socialistična tekmozanja« spadajo k metodi, ki naj iz prebivalstva iztisne zadnje moči in jih vpreže v službo režima. »Socialistična tekmozanja« imajo torej isti namen kot Stahanovov sistem, udarne brigade in podobno. Razlika je le v tem, da državljani postane stahanovec ali udarnik na lastno željo, »socialističnih tekmovanj« pa se mora udeležiti pripadnik katerega kolektiva, če hoče ali ne. Tu na primer tekmujejo dva tovarni ali dve delavnic, katera od obeh bo pokazala večjo zmogljivost. Nič ne jemlje v poštev volje posameznega delavca, ker je le kolektiv tisti, od katerega se nekaj zahteva. Sovjetska vojna in oboroževalna industrija je med to vojno že zelo zvišala delovne metode. Nič nenavadnega ni danes, če se od delavstva zahteva, naj dnevno dela 15 do 20 ur. V premogovniku Kunecku, kjer je zaposlenih mnogo žensk, veljajo isti predpisi kot drugje. Vsako podjetje skuša nadkriliti drugo, da bi doseglo določeno mo normo.

Tudi v sovjetski armadi je tekmovanje zelo znan pojav, ki so ga že davno uvedli. Bataljoni, regimenti in še večji deli armade se medsebojno izizivajo na dvoboju, če je treba pokazati znanje v streljanju, emučanju ali v taktičnih vajah. Kakor ni gospodarstvo v vojnem času sistema tekmovanj samo odobrilo, ampak ga je celo stopenjavalo, da bi zvišalo svojo zmogljivost, tako tudi vodstvo rdeče armade ni hotelo opustiti uporabe te metode. Sedaj ne potrebujejo več tekmovanj v športne namene, ampak jih hočejo izkoristiti tako, da bo moglo vodstvo nadzorovati in stopenjavati vojne zmoglosti podincev in skupin. Politična uprava rdeče vojske smatra, da bo sistem tekmovanja dal mnogo vzpodbude vojaku, ki za vojno ne kaže pravega veselja.

»Stopenjajte sovraštvo do nemških fašistov! Veak posamezni sovjetski državljani se mora osebno maščevati nad njimi! S takšno metodo se v človeku vzbujajo najnižji instinkti; rdeče poveljstvo vtepa vsem državljanom v glavo, da je osebno maščevanje nad sovražnikom dolžnost in da je zato prav vsak dolžan, osebno se udeležiti vojne. V ta namen je rdeče vodstvo pripravovalo priprostim ljudem o izmišljeni krivdčnosti in neumljenosti nemških vojakov in o suženjskem življenju prebivalcev v krajih, ki jih imajo Nemci v oblasti. To je motiv, ki naj stopnjuje vojno navdušenje v vojnikih. Rdečemu vojaku se dopoveduje, da njegovi družinski člani govorijo niso več živi in da se mora zaradi tega osebno maščevati nad sovražnikom.

Da bi v vojnikih, ki za vojno niso navdušeni, vžgali žim več vojnega ognja, so se voditelji rdeče armade sedaj poslužili takšnega sredstva, ki ga vojna zgodovina dosegel še ni poznala. Sovjetskim vojakom razlagajo, da pred seboj nimajo poštenih nasprotnikov, ampak divje zverine, ki jih kot take treba pobiti. To, kar se je vsakemu človeku v Evropi zdelo nemogoče, je sedaj pri sovjetih postalo rodoljubno dejanje. Boljševik ne pozna poštenega sovražnika; on vidi v sovražniku samo divjo žival, ki jo je treba pobiti.

V zadnjih tednih je nemška vojska dobila do-

nal velja po Kristusovem zgledu beseda: Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!

O, bratje in sestre, Slovenci katoliški, naj ne bo nikogar med nami, ki bi ne spoznal ob tem grobu, kje je njegovo mesto v teh usodnih dneh. Samo pri Kristusu, ki ga oznanja Cerkev. On je pot, resnica in življenje; izven nje ga je zmota laž in smrt.

S Kristusom bomo zgradili nov red, z njegovim blagoslovom bomo to našo zemljo prenovili in osrečili. Po njem bo zavladala nad nami nova ljubezen, nova bratska vzajemnost, nov medsebojni mir. Brez Kristusa pa bomo s samoto bedno propadli.

In vi, ki ste v zmoti, ki hodite zapeljani po krivih potih nasilja in krvi, o, če bi vam od tega groba mogel zaklicati ven: Sremenite svoje misli! Vrnite se h Kristusu — pridrite iz teme v luč, iz laži v resnico, iz sovraštva k ljubezni. Poslušajte klic pokojnega Ivana: Skrajni čas je, povrniti se h Kristusu in Cerkvii...

Ivan in France, naša mučenika: naj v miru počivajo Vajini izmučeni telesni ostanke v blagoslovljeni domači zemlji, sredi rodnega polja, v senci Kristusovega križa: Vajini duši pa naj uživata Boga. Častitljiv nam bo vedno — iz roda v rod — Vajin grob.

Ivan in France! Prosite za nas pri Bogu, da dočakamo lepših dni, za katere sta Vidva s tisoči drugih izkpravela. Prosite za našo mladino, da ne bo šla za zvodniki v požubo, marveč za Kristusom v življenje. Prosite za naš narod, da najde po Kristusu svoj mir in svoje duhovno vstajenje. — Večna slava Vajinemu spominu!

Izklesanemu in v srce segajočemu govoru župnika g. Košmerlja so sledile še poslovljene besede zastopnika delavske KA, pokojnikov prijateljev in sošolca učiteljice. Moški zbor je zapel še »Vigred se povrne«, nakar je bil pogreb obeh žrtev končan.

Socialni modernizem

Pij XI. je v svoji veliki okrožnici o obnovi socialnega reda spregovoril tudi o »moralnem, pravem in socialnem modernizmu, ki mu nekateri podlegajo na polju moralnega, pravnega in socialnega nauka. Navajeni smo slišati le o dogmatičnem modernizmu. Je pa poleg tega še nek drug modernizem, zlasti na socialnem področju. Kakor je namreč dogmatični modernizem mrzil katoliške dogme, češ da jih je treba na nov način umeti, ne »tradicionalno«, »racionalno« in »statično«, temveč »moderno«, »čustveno« in »dinamično« ter je zato učil tak razvoj ali takšno evolucijsko dogmo, da se smisel dogme spremeni iz afirmacije v negacijo in narobe in postane tako neresnično, kar je bilo resnično, in resnično, kar je bilo neresnično, — tako nekateri sovražijo tudi razne druge nauke Cerkev ter jih skušajo prav v modernističnem duhu umeti.

Tak modernizem sicer ne zanika izrečno kakih katoliških resnic, a na modernistični način pretvarja ali pa ignorira kak moralen, praven ali socialen nauk Cerkev. Brez dvoma je zato n. pr. socialni modernizem v naših razmerah nevarnejši od dogmatičnega modernizma, ker se zna bolj skrivati, se pretvarjati in se izgovarjati, češ, saj nismo proti dogmam.

Na socialnem področju je ta modernizem prišel tudi v naših razmerah že pred leti do svojega izraza. Osrednja točka vseh težav je vedno bilo razmerje do komunizma in do njegovega nauka. Tu se je modernizem zlasti razbohotil. Čeprav je imela katoliška Cerkev do podrobnosti zgrajen socialni nauk, ki so si ga nekateri narodi že prizvelji, je pa hodil socialni modernizem h komunizmu po te ali ono točko njegovega programa in ga postavil proti katoliškemu socialnemu nauku. Drugje je socialni modernizem kar v celoti prezrl katoliški socialni nauk ter učil, da je treba privzeti Marxovo socialno doktrino, ki da je edina sposobna, da obnovi družbo na zdravih temeljih. Posledično temu so pripadniki tega socialnega modernizma zagovarjali zvezo, sodelovanje s komunizmom, ker so le v njem videli poročilo socialne obnove.

Če govorimo o socialnem modernizmu, ne mislimo, da je to osamljen pojav. Socialni modernizem je le najvidnejši izraz bolj temeljne, splošne, modernistične miselnosti, ki pride do izraza enkrat na tem, enkrat na onem področju, kakor časovno in krajevno okoliščine paš zahtevajo. Zato je danes, ko se bjeje borba na življenje in smrt med komunističnim socialnim sistemom ter njegovim pojmovanjem človeka in med krščansko zamisljivo družbo, najbolj v ospredju prav te vrste modernizem. Kakor drugod, velja pa tudi tu, da je modernizem, bodisi te ali one vrste, zmota vseh zmot.

Teško je zanikati, da so se tudi nekateri maloštevilni slovenski katoličani predali tej zmoti, kar je prišlo in še prihaja do izraza v razmerju do komunizma in njegove »osvobodilne fronte«. Zmota je sicer stara, le okoliščine so nove. Nove je tudi to, da se ti socialni modernisti podobno kakor pristaši komunizma v OF skušajo odeti v plašč narodnosti in tako z novo taktiko dospeti tja, kamor se jim ni posrečilo priti z odkritim dogmatičnim modernizmom.

Na str. 4. piše:

Tovariši rdeče armade in politdelavci!
V vojni z nemškimi okupatorji se odloča usoda naše domovine. Brez usmiljenja uničite strašno fašistično zver! Z vami je ves sovjetski narod, njegova pomoč in podpora!
Pod zastavo Lenina in Stalina — naprej na zapad, sovjetski vojak!

Tako krvooločne »izkaznice« vojna zgodovina dosegel še ni poznala.

Znamenit partizanski terenski komisar prijel

Dev. M. v Polju, 27. marca.

Rdeči funkcionarji OF kaj radi prihajajo po svojem trudpolem delu za »osvoboditev« slovenskega naroda domov na kratak odvih. V prvih, zlatih časih partizanstva so brez dvoma te ugodnosti uživali v polni meri. Ko pa je raznim partizanskim republikam na Slovenskem odklenkalo, so se tudi ti gospodje znašli v zelo neljubem položaju. Na taka počitniška potovanja si upajo samo še ponoči in še to vedno v velikem strahu, kdaj jih bo opazilo budno oko legionarja.

In ravno na takem kratkem oddihu doma se je terenskemu komisarju za Dobrunje in okolico Rudolfu Muzgi zgodila velika nesreča. V ponedeljek, 22. t. m., si je patrolja dobrunjskih fantov malo natančneje ogledala neki kozolet v Sadinji vasi. V svoje veliko začudenje so našli na njem skrbno skrivito ležišče, kjer je sladko spal že dobro znani terenski komisar. Komandantu je bilo sicer sila nerodno motiti gospoda pri počitku, ali dolžnost je dolžnost in krepek »V imenu zakona ste aretirani!« je visoko osebno tako nenadno zadel, da je kar poskočila iz spanja. Muzga je preplašeno buljil v okrog stoječe fante, ki niso bili prav nič podobni njegovim »tovarišem«. Spoznal je, da ga je usoda vrgla v naročje legionarjev. Ker ni imel pri sebi nobenega orožja, mu ni preostalo drugega, kot da se je pokorno predal.

Rudolf Muzga se je rodil leta 1919. v Sadinji vasi in je že dobro znana oseba. Mnogokrat so ga že iskali, nekajkrat ga je celo že zagrabila roka pravice, kateri pa se je znal prebrisati Rudolf spretno izmuzniti. Sedaj ga je doletela usoda in njegovi grehi prihajajo na dan. Kot terenski komisar za Dobrunje, Podlipoglav, Sadinjo vas in druge okoliške vasi je dajal partizanski centrali podatke oseb, ki jih je treba likvidirati. Odgovoren je torej za vse žrtve, ki so jih partizani poklali iz tistih krajev. Tudi umor Jožeta Cankarja gre na njegov račun. On je zbiral vse potrebne informacije in jih oddajal naprej, pri njem se je zbirala in razdeljevala pošta iz hribov in v hribe. Sam je priznal, da je spravil nad 200 partizanskih novincev

12 letni otrok umorjen od partizanov

Partizani še niso imeli dovolj krvi, ki so jo prelili nad nesrečno Mavsarjevo družino; dne 23. t. m. so izrabili odsotnost vasko straže, ki je iz St. Ruperta odšla v Mirno; Prav tedaj je šel iz vasi tudi dobrih 11 let stari sin pokojnega župana Mavsarja Vilko. Sam je ostal na zapuščenem domu, ki ga opravljajo sorodniki. Kolikor je pač mogel, je pomagal pri delih.

Prišedši iz vasi je pri kapelici zagledal partizansko stražo. Hotel je takoj zaviti nazaj v vas, a partizan Tominec ga je dohitel in zgrabil. Kmalu nato je bilo slišati strel, ki je padel za kapelico: partizan je ustrelil nedolžnega otroka v glavo.

Nič niso pomagale milosti proseče oči otrokove, nič solze in prošnje, partizan, zvest svojemu geslu: pobijaj in kolji, je svoje »osvobodilno« poslanstvo z železno doslednostjo izpolnil. Taka dejanja pač ne peljejo naroda v svobodo, ki jo njeni glasniki tako oznanjajo.

Ljubljanska Drama: R. Bracco »Prava ljubezen«

(Premiera 24. marca 1943.)

Bracco je eden izmed mnogih dramatikov, ki se je lotil med drugim tudi problema ljubezni. Prav za prav to zanj niti problem ni. Opazuje in opisuje vsakdanjega človeka Huga, ki ga sreča sredi njegovih avantur, a mu nenadoma zagori srce, ko vidi lepo, mlado vdovo Heleno. Na najrazličnejše načine, izvirne in vsakdanje, duhovite v toliko, kolikor more biti duhovit človek, ki ni prebral niti enega Dantejevega verza, pa se izdaja za profesorja italijanske literature itd., skuša osvojiti vdovino srce. Dejanje tebe kolikor toliko zabavno. Gospo Heleno le spravi iz prvotnega, zelo samozavestnega ravnotežja. Sedeta v avtomobil, ko pa se jima motor zpo naročilcu pokvari, prebijeta noč v hotelu, daleč na deželi.

Zdaj spravi pisatelj žensko v napad; pripravljena je še dalje potovati s kavalirjem, če obljubi, da se bo poročil z njo. In res imamo v tretjem dejanju pred seboj že zakonsko dvojico. Zgodba postane še enkrat zanimiva. Helena se zmisli povest o ljubimcih, ki naj bi jih imela. Mladi mož postane ljubosumen in se že hoče ločiti. Toda žena ga spet prepriča, da je njena preteklost lepa in da je celo s svojim prvim možem, ki se je v boleznih že po nekaj mesecih skupnega življenja ustrelil, živila kot sestri. Hugo je spet položen in srečen; zdaj šele zaživi »prava ljubezen« med njima.

Taka je za Bracco prava ljubezen. Ne prepriča sicer, vendar je izboren igralec z besedami, z dovijami in tudi z aforizmi. Marsičaj je z romantično odeto, dejanje je skromno in osebe ne povsem doledno zgrajene. A dramatik gre mimo teh stvari. Ne gre mu za napeto dramo, ne za izbrano situa-

cijske položaje — sam imenuje to delo »dialog v treh dejanjih«. In to tudi je. Dober dialog, dialog, ki nas zanima in se mu tu pa tam tudi nasmejemo.

Sveda leži ves uspeh in neuspeh tega dialoga na dveh glavnih igralcih, na Huguonu in Heleni. Naša dva igralca, g. Jan in ga. V. Juvanova, sta to težko nalogo odlično rešila. Hugo, ki bi bil lahko marsikje dolgočasen, je bil v Janovi interpretaciji vseskozi zanimiv in izvirin. Izvirna je pustolovščina tega mladega snubca, ki v svojem dovoljenju najde zmerom nove načine, ki se proti koncu umiri v zakonskega druga, pa naenkrat spet vzplamti v njem ljubosumje, a se spet približa svoji sreči. Vse te preobrate je g. Jan naravno in prepričljivo podal. Prav tako se je ga. Juvanova povsod v svoji igri ujemala s svojim možem in je bila posebno v drugem dejanju njena igra zelo prepričljiva. Tako sta oba igralca izrabila vse možnosti, ki so jima bile dane, in sta v igri, ki se je dopolnjevala in izpopolnjevala druga z drugo, težko in naporno nalogo popolnoma rešila.

Tej dvojici se za trenutek približa natakak g. Verdonika, šofer g. Kosiča in krčmarica go. Kraljeva. Tudi ti igralci so svoje vloge zelo posrečeno rešili in so k uspehu predstave prinesli svoj delež. Posebno je izvirna krčmarica. Čeprav je to majhna vloga, je vendar ga. Kraljeva s svojim velikim igralskim darom ustvarila podobo, ki ne samo da popolnoma prepriča, ampak tudi dalj časa v spominu igralca živi.

Delo je režiral g. J. Kovič, okusno sceno pa je oekrbel g. Valo Bratina.

Razlastitev v Borovnici

Vsi razlaščenici v Borovnici se tem potom obveste, da je okrajno sodišče na Vrhniki prelozilo narok za cenitev zemljišč, ki je bil določen za 29. t. m., na nedoločen čas.

Nedeljski nogomet v Ljubljani

»Ljubljana« gostuje v Šiški — »Tobakarje« v Mostah

V nedeljo ob 15 gostuje odlična enajstorica Ljubljane v Šiški na igrišču Hermesa v prijateljski tekmi. V predigri nastopita prvi moštvi Viča in Zabijska, s pričetkom ob 14. Pred bližajočo se prvenstveno sezono se bosta spogledali ti dve moštvi v ostrem treningu ter bomo videli, katero stopa z večjimi nadami v prvenstveno tekmovanje.

Hermes bo nastopil z onimi močmi, ki smo jih videli na delu proti Marsu. So to sami preizkušeni igralci, ki imajo dolgoletno tehnično izkustvo in bodo tudi tokrat skušali pokazati, kaj znajo. Ljubljana nastopi z vsemi svojimi razpoložljivimi silami, tako z Lahom, Hasslom, Serčerjem, Kroupo, Bertonelem in novimi pridobitvami iz Maribora — z Varlom in Vodebom, ki sta precej okrepila njene vrste. Tekma bo nudila tudi razvajanim gledalcem dober šport.

SK Mars : Tobakarji

V nedeljo, 28. marca ob 15.30 se bo vršila prijateljska tekma med omenjenima kluboma na igrišču Marsa za Kolinsko tovarno. Tobakarji bodo pri tej priliki nastopili s svojimi najboljšimi močmi, da še zadnjič preizkusijo svoje moštvo pred vstopom v kvalifikacijsko tekmovanje za I. razred, kjer jih čaka trda preizkušnja. Tobakarji igrajo zelo poleten nogomet, ki je enostaven, toda natančen, za dosedega končnega uspeha. — Mars bo skušal nuditi temu žilavemu nasprotniku neuklonljivo enajstorico, ki se bo uveljavila s solidnim tehničnim znanjem.

V predigri, ki bo ob 14, se bosta pomerila SK Vič : Tobakarji rez.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 27. sušca: Janez Damaščan, spoznavalec in cerkveni učenik; Rupert, škof; Lidija, mučenica.

Nedelja, 28. sušca: brezimna; Janez Kapistran, spoznavalec; Sikst III., papež.

Zgodovinski paberki

26. sušca:

I. 1827. je umrl na Dunaju Ludwig von Beethoven, velikan moderne zahodne glasbe. Vse njegovo ustvarjanje je borba za izraz najvišjega občutja in čustvovanja, dokaz subjektivno-religioznega, po nobenem trpljenju in nesreči uklonljivega, sloveštvu ljubečega duha. V Beethovu je dosegla višek v sredi 18. stoletja nastala glasbena smer in tako dospela od ljubezenskega in čustvenega stila do pravih klasičnih višin. Predhodniki so Haydn, Gluck, Mozart, Bach in zaslopniki pariške Opéra comique. Svelovno-nazorsko se je razvil pod vplivom Herdera, Schillerja, Kanta, prav posebno pa Rousseauja, v verskem pogledu je rasel v krogu prosvetljenega kölnskega katolicizma. Svolo, katoliško miselnost kaže posebno v »Missi solemnis« —

I. 1838. se je rodil na Brodu pri Bohinjski Bistrici slovenski pisatelj Janez Mencinger. Maturiral je v Ljubljani, diplomiral in promoviral na Dunaju, bil koncipient v Brezicah, nato advokat v Kranju, od leta 1832. pa do svoje smrti leta 1912. v Krškem. Mencinger je eden začetnikov slovenske novelistike, prvi naš pripovednik, ki slika življenje meščanskih krogov (Vetrogonič, Skušnjava in okušnja). Že v prvih delih se kažejo glavne smeri njegove individualnosti; ljubi šaio in satiro. Ko je prenehal Slovenski Glasnik (l. 1868), je nastopil v Mencingerjevem literarnem delovanju dolg premor, dokler se ni znova oglasil v Ljubljanskem Zvonu. Leta 1893. je izšlo njegovo največje delo filozofski roman »Abaddon, bajka za starec, kjer se bori proti pesimizmu in proti komunistični družabni ureditvi. Zadnje in morda tudi njegovo najbolj zrelo delo je »Moja hoja za Trizlavc, umetniško delo posebne vrste, pripovedka, potopis in kulturno-zgodovinski esej.

27. sušca:

I. 1713. je izbruhnil veliki tolminski upor. Okoli 500 s koli in kosami oboroženih Tolminec se je podalo ta dan v Gorizijo, da osvobode svoje tovarše, ki jih je dal glavni davkar Bandel s tovorom in živino vred zapreti na mestnem gradu, ko so prišli na sejem. Davkar je bil namreč s Tolmini v dolgotrajnem hudem sporu; kmetije so trdili, da zahteva davkar previsoke in protizakonite davke, zato jih seveda niso mogli plačevati. Kako je upal Bandel doseči svoje zahteve smo videli. Gorški grof Jakob Coronini je pregovarjal razljučene Tolminec pri Solkanu, naj se vrnejo domov, seveda brez uspeha, zato jih je pa deželni glavar s silo razgnal. Toda drugi dan so se zbrali še v večjem številu in pridili v samo Gorizijo, kjer so prisilili glavarja, da je pustil njihove tovarše, oplenili Bandlovo hišo in se vrnili domov. Vendar je telo dalje, zato je vlada poslala na pomoč hrvaške granicarje, ki so naglo zadušili upor. Sledila je kazen, več kmetov je izgubilo glavo. Omenjeni tolminski punt je zadnji večji upor slovenskih kmetov proti zemljiški gosposki. Za vlade Marije Terezije, ki je začela uvajati v trbhi državni zgradbi Habsburžanov razne reforme, se je položaj kmeta znatno zboljšal, Jožef II. mu je dal nato v smislu fiziokratskih načel osebo svobodo, leto 1848. pa ga je odvezalo tudi gospodarskih služnosti —

I. 1796. je prevzel Napoleon Bonaparte poveljstvo nad razpazano, lačno in malodušno francosko južno armado. V kratki dobi se je genialnemu vojskovodji, čigar načrte je glavni stan smatral za norost, posrečilo čete organizirati. S tako armado je ponovno porazil avstrijske čete, prisilil najprej sardinskega kralja, da je sklenil separatni mir, nato pa cesarske čete odločilno premagal ter diktiral mir v Campo Formio — I. 1845. se je rodil v Lennepu v Porenju veliki fizik, eden izmed najpomembnejših raziskovalcev narave 19. stoletja Viljem Konrad Röntgen. Njegova nesmrtna zasluga je odkritje po njem imenovanih žarkov, ki niso izredno pomembni samo za fiziko, ampak morda še bolj za medicino.

Najboljša bolgarska zgodovinska povest Ljubezen kraljične Sofije

spisal Zagorčinov

je izšla v »Slovenčevih knjižnicah«

Dobite jo po vseh knjigarnah in trafikah. V kratkem bo izšel »PILATUS«, roman iz švicarskih gora, in »PRAVLJICE« Božene Nemceve II. del.

Novi grobovi

† Ludvik Filipič. V Ljubljani je umrl uradnik Preveda gospod Ludvik Filipič. Rajnega bodo pokopali v nedeljo, 28. sušca ob pol treh popoldne iz kapele sv. Jožefa na Zalah.

† Karel Goršič. Po kratki bolezni je umrl v Ljubljani bivši čevljarški mojster 70 letni gospod Karel Goršič. Rajnika bodo pokopali v soboto, 27. sušca ob pol 4 popoldne iz kapele sv. Janeza na Zalah.

† Marija Likovič. V Ljubljani je za vedno zatisnila oči mati in gospa Marija Likovič. Blago rajnice bodo pospremili na zadnji poti v soboto, 27. sušca ob pol treh popoldne iz kapele sv. Andreja na Zalah.

† Vilko Mavsar. V torek, 23. marca je padel kot osma žrtev komunizma v hudo preizkušeni družini Mavsarjev iz Praprač pri St. Rupertu 12 letni Vilko Mavsar. Najmlajšo žrtev Mavsarjeve družine so pokopali na praznik Marijinega Oznanjenja.

† Jože Judnič. Na Dvoru pri Žužemberku je umrl 18. t. m. v 23 letu starosti akademik Judnič Jože. Maturiral je na klasični gimnaziji v Ljubljani l. 1940. in se v jeseni vpisal na filozofsko fakulteto. Bolezen ga je kmalu priklenila na bolniško posteljo. Mladi idealni fant je vedno upal, da bo okrevl, toda Bog je hotel drugače in ga je za letošnji god poklical k sebi. — Njegovim sošolcem in znancom ga priporočamo v molitev.

† Terezija Slevec — Šimnovec. V Ljubljani je na praznik umrla prodajalka sadja na Pogarjevem trgu, mati in gospa Terezija Slevec — Šimnovec. Blago mater bodo pokopali v soboto, 27. sušca ob treh popoldne iz kapele sv. Marije na Zalah.

Naj vsem rajnim sveti večna Luč! Vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje!

Iz dela in življenja - od tu in tam

Z Gorenjskega

Jasna fronta na Gorenjskem. Pod gornjim naslovom priobčuje gorenjski tednik daljši članek Friedricha Horstmanna. Članek med drugim piše, da so Gorenjci s pridobitvijo državljanstva ne samo dobili vse pravice, ki jih ima jo prebivalci Reicha, ampak tudi vse dolžnosti. Potem nadaljuje: »Sovražnik poskuša z vsemi sredstvi ustvariti za nemškimi hrbitom majhno vojno. K njemu se nagibajo elementi, ki nikdar niso hoteli reda. S tem motijo obnovo, ki je izključno in v prvi vrsti koristna prav Gorenjcem.

Napredovanje v železniški službi. Po poročilu gorenjskega tednika so napredovali železniški inšpektor Alfred Torker za nadinspektorja; železniški asistent Marko Hafner, postajni načelnik v Kranjski gori, za železniškega tajnika; železniški asistent Adolf Osibid, prometni vodja na kolodvoru v Bohinjski Bistrici, pa za železniškega tajnika.

Tat koles je prejel zaslužen kazni. Pred celovškimi sodiščem se je moral zagovarjati 19 letni Jožef Zanič, ki si je izbral za svoje torišče Spittal ob Dravi in Celovec. Kjerkoli je zagledal kolo brez lastnika, se je vsedel nanj in se je odpeljal v Beljak, kjer je kolo prodal. Fanta je nazadnje prijel policija v Beljaku. Obsojen je bil na šest mesecev zapor.

Najstarejši kočevar umrl. V Radovljici je umrl 9. t. m. najstarejši kočevar Johann Fornsbacher, star 96 let. V Kočevju je imel že od leta 1850 daleč naokrog znano mizarstvo delavnico. Njegov drugi sin Julij, ki je bil nadarjen slikar in kipar, je padel med prvo svetovno vojno na bojišču.

Smrtna kosa. Umrl je Jožef Grašič v Gunc-ljah, Aleš Alojz v Spodnjih Gameljnah in Alojzija Trpin v Zgornjih Gameljnah.

S Spodnjega Štajerskega

† Matija Sebič. V Slivnici pri Celju je 3. 3. zatisnil svoje trudne oči po daljšem bolehanju daleč na okrog znani Vebrov ata. Sebič Matija. Rodil se je l. 1858. in je letos na dan sv. Matije dopolnil 85 let. L. 1934. je izročil svoje lepo in nezadolženo posestvo svojemu sinu Lojzku, l. 1936. ga je zapustila njegova dobra žena, doma na Ponikvi iz znane Zidanškove družine. Tega udarca ni mogel nikdar preboleti. Čutil se tako samega na tem svetu. Edino veselje sta mu bila vnučka, majhna Milica in Lojzek, in kadar so ga prišle obiskat njegove hčerke: Marica iz Ljubljane, Zefka in Anika iz St. Jurja in Tončka iz Šmarja. Rajni je bil več let cerkv. ključar in načelnik posojilnice. Vebrova hiša je bila znana kot zavedna katoliška hiša, v katero so posebno radi zahajali domači in tuji duhovniki. Vsakega kaplana, ki je na novo prišel na Slivnico, je Vebrov ata sam pripeljal s postaje, ga postregel v

— Za posvetitev brezmadečnemu Sreč Marijnemu sta izšli: 1. molitev za posvetitev Marijino družbe in 2. molitev za posvetitev ljudskošolske mladine odnosno Marijinega vrta. Prva se naroča v Pisarni Marijinih družb, Streliška ul. 12-II, druga pa v Pisarni odbora 5 prvih sobot, Pred škofljo 1-I. 100 izlitos ene kot druge velja 15 lir. — Vreme se je spremenilo. Skoraj 20 dni je vladalo lepo, sončno, zjutraj nekoliko hladno, podnevi toplo vreme. Tu in tam je bilo močno vetrovno. Na praznik Marijinega oznanjenja se je vreme popoldne sprevrglo. Bilo je sicer zjutraj nekoliko hladno, podnevi sončno, toda pozneje se je zateklo na zapadu močno oblačiti. Na praznik je bilo sicer toplo. Bila je dosežena najvišja dnevna temperatura +15,4°C. Lani na praznik je bilo le +11,2°C. Naslednji dan pa je bilo lani zelo vroče, ko je toplomer dosegl kar +18,2°C. Zjutraj pa je bila lani temperatura še pod ničlo. V petek po prazniku je zjutraj bilo izredno toplo. Jutranji minimum je dosegel višino, ki je za ta čas nenavadna in izredna. Imeli smo na prostem kar +9,5°C. Barometer je padel na 764,8 mm. Začelo se je močno oblačiti.

— Zalni venci, aranžmaji, izbira lončnic in cvetja — »ROZA«, cvetličarna. — V dramskem gledališču pripravljajo Pasijon. V spored naše Drame prihaja za letošnji postni in velikonočni čas, po večletnem presledku pasijonska drama »V času obiskanič, šest postaj o Jezusovem poslanstvu. Delo bo prišlo na oder na novo našitirano in vse vloge so kar najboljše zasledene. Nastopilo bo poleg nosilnih vlog še veliko številno sodelujočih, kakor: apostoli, člani Velikega zbora, stražarji, menjavci, romarji, dečki in deklice. Delo režira Edvard Gregorin. Pasijonske predstave bodo igrali za abonma. Prav tako se bodo vršile predstave izven abonma, in sicer ob delavnikih in o velikonočnih praznikih.

Z Vrhnike

Zahvala vrhniškega županstva: Na Vrhniki je umrl trgovec C. Ciril Malav v ašič v starosti 44 let. Vrhniki trgovci so postilili spomin pokojnega stanovskega tovariša z darom 700 lir za občinske reveže nameslo cvetja na njegov prerani grob, za kar se jim županstvo toplo zahvaljuje.

Maksimalni cenik za zelenjavo in sadje št. 5

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino do- loča na podlagi svoje naredbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX naslednje cene v prodaji pri trgovcu na debelo in na drobno zelenjavo in sadje, uvoženo v Ljubljansko pokrajino, z veljavnostjo od 10. marca 1943-XXI. Cene, ki so maksimalne, določajo v kategorični obliki mejo, za katero se morajo cene dejanske gibati pri kmetih in trgovcih na debelo in na drobno. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati nižje, nikakor pa ne višje kakor po odrejeni ceni.

Cesen na debelo 9,90, na drobno 16,60, karfi- jola 3,10 (3,80), čebula 2,65 (3,25), kobre 2,95 (3,50), solata (endivja) 3,65 (4,65), solata glavna 2,55 (3,35), radič rdeči 6,95 (7,75), špinaca 3,25 (3,80), zelene 4,95 (5,95), pomaranče la (Moro— Taroco) 8 (9), pomaranče lla 7 (8), limone la (15 cm obsega) 3,20 (4,25, kom 0,45), jabolka la (n. pr. Zlata parmena) 7 (8), orehi Sorrento 26 (30), orehi navadni 21,50 (25).

Dom - vrt - polje

(Gospodarske in gospodinjke knjige iz naše založbe)

- Arko: Prikroevanje perla. Br. L 15
- Beg: Nase gobe. Kart. L 15
- Gospodarska reja kuncer. Br. L 15
- Humek: Praktični sadjar. Vez. L 80
- Humek: Prehrana po novih zdravst. načelih. Br. L 12, vez. 20
- Janša: Nauk o čebelarstvu. Br. L 10
- Krištof: Gospodarska reja koz. Br. L 12
- Majdič: Navseti za hišo in oom. Br. L 10, kart. 18
- Pevec: Sitarstvo. Br. L 25, vez. 40
- Remec: Varčna kuharica. Kart. L 14
- Škavliki: Kietarstvo. Br. L 25, vez. 40
- Šlavin: Perutinarstvo. Br. L 18, vez. 28
- Znidaršič: Naš dan. Br. L 15

Ljudska knjigarna v Ljubljani
Pred škofljo 5 — Miklošičeva cesta 5

Iz Hrvaške

Odkritje spominske plošče dr. Šufflayu. Društvo Zagorcev v Zagrebu je dne 25. t. m. odkrilo spominsko ploščo pok. dr. Šufflayu na njegovi rojstni hiši v Lepoglavi.

Začetek častniškega prosvetnega tečaja v Zagrebu. Prosvetni odsek ministrstva hrvaških obo- roženih sil je začel te dni v Zagrebu prvi prosvetni tečaj za častnike hrvaške vojske. Tečaj, na katerem predavajo sami izbrani hrvaški profesorji in kulturni delavci, je te dni obiskal vrhovni nadzornik hrvaških oboženih sil pehotni general vitez Slavo Štancer.

Knjižnica in čitalnica hrvaškega profesorskega društva. Društvo hrvaških profesorjev v Zagrebu je te dni odprlo za svoje člane veliko knjižnico in čitalnico, v kateri imajo na razpolago vse domače in važnejše inozemske revije in časopise.

Književno-umetniška prireditel v Sarajevu. Skupina mlajših sarajevskih hrvaških književni- kov in častnikarjev je priredila dne 21. t. m. v sarajevskem gledališču književno-umetniški večer, na katerem so sodelovali: Hamid Dizdār, Enver Čolaković, Vl. Jurčić, Rešid Kadič, Emilij. Preml, Husein Muradbegović in Jerko Skračić.

Iz Srbije

Proslava ob 24. obletnici ustanovitve bojnih fašijev. 24. obletnico ustanovitve italijanskih boj- nih fašijev je praznoval tudi Beograd. Slavnost je bila že prejšnjo nedeljo v veliki dvorani Za- voda za italijansko kulturo, kjer so se polnošte- vilno zbrali člani italijanske kolonije v Beogradu, zatem vse osebe italijanskega poslanstva s pos- lanikom Ekse, Mamelijem na čelu ter zastopniki krajevne organizacije nemške nar.-soc. stranke. Zbrane goste je nagovoril poslanik Mamelj, ki je zatem podal besedo slavnostnemu govorniku g. Milaniesiju.

Novo srbsko enomilijarno državno posojilo. Srbska vlada je na svoji zadnji seji pooblastila svojega finančnega ministra, da lahko izda zadolž- nico za novo dolgoročno enomilijarno državno po- sojilo za financiranje izvedbe javnih del. Emisija novega srbskega državnega posojila se bo ravnala po potrebi. Zadolžnica tega posojila, ki se bo obre- stovala po 4½%, bo emitiranih 98,50%. Izdane bodo na zneske 10.000, 100.000 in en milijon dinar-jev. Posojilo bo amortizirano v 30 letih. Zadolžnice pa lahko v celoti ali samo delno odkupi srbska državna uprava po nominalni vrednosti tudi še prej, toda ne pred 1. januarjem 1949. Po zakonski odredbi morajo vse ustanove, ki so dolžne usta- navljati rezerve in rezervne sklade pri zavaroval- nicah, zavodih za socialno zavarovanje, denarnih zavodih in zadrugah, najkasneje do 1. junija t. l. vložiti predpisani odstotek svojih rezerv v državne vrednostne papirje, t. j. tudi v zadolžnice novega srbskega državnega posojila, če tega niso bile sto- rile že prej.

Naznanila

ROKODELSKI ODER. V nedeljo ob pol šestih popoldne bo uprizoritev Klavudove igre »Praznik cvetočih česen«. Predprodaja vstopnic od 10-12 in dve uri pred predstavo v društveni pisarni, Petrankova 12-1, desno.

FRANČISKANSKI ODER. Nedelja, 28. marca ob 5 popoldne: Občljana proslava. — Vstopnice dobite v predprodaji v trgovini Štiglič in na dan predstave od 10-12 ter dvanajst ur pred pričetkom pri blagajni fran- čiskanske dvorane.

RADIO. Sobota, 27. marca: 7.30 Pesmi in napelji — 8 Napoved časa, poročila v itali- jansčini — 12.30 Plošče — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Pisana glasa — 13 Napoved časa, poročila v italijansčini — 13.10 Poročila vrhovnega poveljstva Oboženih Sil v slovenščini — 13.12 Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Šijanec, operetna glasa (sodelujata sopranistka Draga Sok in tenorist Janez Lipušček) — 14 Poročila v ita- lijansčini — 14.10 Orkester pesmi vodi dirigen- ta Angelini — 15 Poročila v slovenščini — 15.15 Pokrajni vestnik — 17 Napoved časa, poročila v italijansčini — 17.10 Pet minut gospoda X — 17.15 Koncert pianista Giese- kinga — 17.55 Gospodinjko predavanje v slovenščini — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Labka glasa — 20 Napoved časa, po- ročila v italijansčini — 20.30 Glas Aureliana Pertileja — 20.30 Simfonični koncert vodi dirigen- ta Giannina Gavazzeni — 21.20 Preda- vanje v slovenščini — 21.30 Koncert Komor- noga dua Trost, klavir. Štajs, violino — 22.25 Orkester vodi dirigent Gorni Kramer — 22.45 Poročila v slovenščini.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarn: dr. Kmet, Blaiweisova c. 43; mr. Trnkovec ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Šelenbur- gova ulica 7.

Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo opravljal od sobote od 20 do ponedeljka od 8 mestni višji zdravnik dr. Franc Čiber, Ljubljana, Stefanova ulica 7.

Drobna ljubljanska kronika

Umetniška razstava akademskega slikar- ja Franceta Klemenčiča v salonu Antona Kosa v prehodu nebotičnika se bliža svojemu zaključku. Le še nekaj dni bo odprta raz- stava umetnin tega umetnika. Ljubitelji slo- venske likovne umetnosti ponovno opozar- jamo na to razstavo!

Zadruge »Novinarski dom« bo imela svoj redni letni občni zbor v nedeljo, 28. marca t. l. ob 10 popoldne v Novinarskem domu z občajnimi dnevnimi redom.

Za onemoglo stare Ljubljankane v mest- nem zavetišču v Japljevi ulici je podarila rodbina Franca Lukiča 200 lir namesto cvetja na krsto dr. Franca Tomička. Zupan- stvo izreka dobrotniku onemoglih Ljubljan- čanov najtoplejšo zahvalo tudi v imenu pod- piranih.

Za mestne uboge je poradil g. Smer- k o lj Lojze, klepar in vodovodni instalater, 150 lir v počastitve spomina g. Otona Raška. Darovalci izreke najlepše zahvalo tudi v imenu podpiranih.

Vodstvo »Šantlovi retrospektivni raz- stavi« v nedeljo 28. t. m. bo v Jakopičevem navkljenu predaval o razstavljanih slikah in grafikah akad. slikar prof. Mirko Šuble. Umetnost ljubečih občinstvo vabimo k občini udeležbi. Vodstvo se bo začelo točno ob 11.

vajal na naši izvedbi originalne Beethov- nove kadence in ne, kakor se pogosto ka- ruzlja, da se izražajo kadence, ki so jih na- pisal d'Albert in drugi. Priprejeni smo, da bo izvedba Beethovnevega Koncerta mojstr- ska, saj poznamo solista — pianista Lipov- ska kot enega naših najbolj nadarjenih, vestnih tehnično dovršenih pianistov. Delo samo je prekrasno in zasluži največje za- nimanje. Poleg Koncerta je na sporedu še Beethovnova predlaga Egmont, Premrlava Dva pastoralja, Mascagnijeva Internecia ter Smetanova Višegrad. Koncert bo v ponedel- jek 29. t. m. ob pol 7 zvečer v veliki unio- ski dvorani.

Rokodelski oder bo v nedeljo ob pol 6. popoldne uprizoril Klavudovo dramo »Praz- nik cvetočih česen«, ki je do dna prevzela številne gledalce. Mnogo si jih je delo dru- giče ogledalo in še objubljaljo svoj obisk. Miselnost veličino in lepoto tega izrednega de- la je mogoče prinesati le z omamo glasbe- ne melodije. — Opozorjamo na predprodajo vstopnic, ki bo v nedeljo od 10-12 in dve uri pred predstavo v društveni pisarni, Pe- trankova ulica 12. I. nadstropje, desno.

Spored nedeljske proslave v frančiskans- ki dvorani: govor, deklaracije in lepa mladi- nska igra pisatelja Mirka Kucičiča »Tri- glavski rožar«. Pričetek proslave ob 5 po- poldne. Vabimo stare, da na to proslavo pripeljejo svoje otroke, katerim je name- njena ta proslava. Priporočamo, da si vstop- nice preskrbite v predprodaji v trgovini Št- glič in na dan proslave pri dnevnih blagajni.

Knjižnica Pokrajinske delavske zveze (prej Delavske zbornice) na Miklošičevi 22 v Ljubljani je od 23. marca dalje odprta za stranke vsak delavnik od 13-19. V knjižnico se lahko vpiše vsakdo, ki se zadostno legiti- mira.

Vrtnarski odsek Sadjarice in vrtnarske podružnice Ljubljana I priredi v ponedeljek 29. t. m. ob 18 (6 zvečer) v dvorani Kmetij-

sko družbe na Novem trgu 3 predavanje »O spomladanskem delu na vrtu«. Predaval bo g. nadzornik Josip Strekelj. Po predavanju razgovor o zamenjavi semen. Člani in gostje vabljani.

Na XI. simfoničnem koncertu letošnje sezone, ki bo pod vodstvom Sama Hubada v ponedeljek 29. t. m., bomo slišali poleg Beethovnovih, Premrljovih in Smetanovih del še dva Internecia iz italijanske operne litera- ture. Pred 50 leti je napisal slavni mojster Pietro Mascagni svojo opero »Cavalleria ru- sticiana«, ki si je na mah osvojila čelo ce- lege sveta ter je od takrat dalje stalno na repertoarju in bo ostal tudi večno zaradi svojih izrednih lepot. Najlepša točka cele Mascagnijeve Cavallerie pa je gotovo sim- fonični intermecc, ki vsebuje prvo in drugo, sliko opere. Internecia ima visoko umetniško vrednost, je popolnoma samostojno mojstr- sko delo in se zato pogostokrat izvaja kot samostojna koncertna točka na simfoničnih večerih. Za nas nov pa je intermecc iz nje- gove opere William Ratcliff, ki bo tudi iz- vajan na tem koncertu. Je pa tudi izredno lep in zanimiv, predvsem po svoji bogati instrumentaciji, ik je posebna odlika Mascagni- jevih del. Poleg omenjenih del bo izvajal Samo Hubad s simfoničnim orkestrom še dva Premrlava pastoralja, Smetanova Više- grad, Beethovnevega Egmonta in Beethov- nov Koncert v G-duru s solistom pianistom Marjanom Lipovškom. Koncert bo v veliki uniojski dvorani, začetek bo ob pol 7 zvečer. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Drva v butarlah. Medtem ko so bili ljubljanski prebivalci pozimi navezani gle- de kuriva izključno le na drva in premog, ki so ga dobili na nakaznico, kar je sredi zadrževal, se je sedanji spomladanski na- solnik zbral. Kmetje iz okolice so namre- že zopet začeli dovažati v Ljubljano drva v butarlah, po katerih gospodinjke zelo ra- de segajo. Največ takih drv pride v mesto po Dolenjski in Ižanski cesti, le malo pa po Tržaški. Po večini so drva, napravljena iz vej. Kmetje so morali namreč ob cestah

in progah posekati drevje, sedaj pa vnov- čujejo preostalo jim vejčje. Ljubljancem je to prav, saj so ta drva tudi dobra, zlasti trda, segajo pa tudi po mehkih, ki so pri- pravna za podkurjenje. Dovoz seveda ni dovolj velik, da bi jih mogla kupovati vsa Ljubljana. Po večini so vsa ta drva raz- prodana že od glavnih dovoznih cestah. Upati je, da se bo sezonsa dovoz teh drv v butarlah še povečal.

Obsojen zaradi tatvine na 2 leti. Zaradi zlobna vlomne tatvine je bil 35 letni samski delavec Franč Eršte, doma iz St. Petra pri Novem mestu, obsojen na 2 leti rojbe. Er- šte je bil pred leti izgnan iz Ljubljane za nedoloten čas. Eršte je znan kriminalen tip. Njegov kazenski list je zelo pisan. Državni tožilec je Franceta Eršteja sedaj obtožil, da je 8. januarja letos zasebniki Milki Ku- harjevi odnesel iz njegove stanovanja več obleke, zlat poročni prstan in druge stvari v skupni vrednosti do 3000 lir. Pred sodniki je Eršte, ki je bil v Ljubljani znan med »toklizarji«, zanikal krivdo, toda razni in- dicialni dokazi so močno obremenjali in ga je senat spoznal za krivega zlobna vlomne tatvine.

Gledališče

Opera: Sobota, 27. marca, ob 17: »Thais«. Gostovanje Zlate Gljunjenac, Izven. Cene od 35 lir navzdol.

Nedelja, 28. marca, ob 14: »Princezna in zmaje«. Izven. Cene od 20 lir navzdol. — Ob 17.30: »Traviata«. Gostovanje Zlate Gljunjenac, Izven. Cene od 35 lir navzdol.

Ponedeljek, 29. marca: Zaprti.

Drama:

Sobota, 27. marca, ob 17.30: »Veliki mož«. Izven. Znizane cene od 15 lir navzdol.

Nedelja, 28. marca, ob 14: »V Ljubljano je dajmo!«. Izven. Znizane cene od 15 lir navzdol. — Ob 17.30: »Prava ljubezen«. Izven. Cene od 20 lir navzdol.

Ponedeljek, 29. marca: Zaprti.

Pomlad je tu!

Na sliki vidiš dve obleki za deklice in dve za dečke. Na levi spodaj je lično prepasano oblačilo, ki bo vsem deklicam lepo pristajalo. Potrebujš 120 cm blaga, ki je široko 90 cm in 120 centimetrov traku za pas. Zgoraj je druga dekliška oblekica, ki ima z nabranki lepo okrašena rokavčka in pas. Oblačilec je za 1-3 letne deklice. Potrebujš 110 cm blaga, v širini 90 cm in 250 cm traku. — Na desni spodaj so hlačke

in bluza za 1-3 letnega fantka. Kupiš za blužo 90 cm blaga v širini 70 cm, za hlačke pa 40 cm blaga, ki je široko 140 cm, dalje 20 cm podloge za žepa, ki je široka 70 cm. Zgoraj je deška obleka za 3-5 letne fantke iz volnenega blaga in sicer 210 cm v dolžini in 80 cm v širini, in 25 cm žepne podloge, ki je široka 70 cm. Če imaš doma kako primerno staro blago ali obleko starejših, lahko sama prenarediš in sešiješ.

Nova Zelandija - dežela, ki je najbolj podobna Evropi

Ce Nova Zelandija ne bi bila tako strašno od rok in če zdaj tudi ondi ne bi strašila bojna vibra, bi brez dvoma postala obljudljena dežela vseh turistov. Pa že prej ni bilo direktnih zvez z Evropo. Vožnje z ladjami so se končavale v Sidneju in Avstraliji, kjer si moral prestopiti in se podati v zahrbtno, zmeraj razburkano Tasuransko morje, kjer so vsi žledolci povzročali prekucije. Pet dni je trajala tod vožnja z ladjo. Bolj prijetna, a zato tem daljša je bila pot čez Ameriko.

Novozelandski visijo z glavo navzdol, če stojimo mi zgoraj na naši dobri materi zemlji. Torej so to naši antipodi, a to le v zemljepisnem pomenu. Sicer je pa ni izven evropske dežele, ki bi bila Evropi tako slična, kot je Nova Zelandija. Nova Zelandija je namreč majhna in domača, ljudje so prijazni in skromni, dežela sama je pa tako lepa ko sanje, ki jih včasih imamo, pa se nikoli ne uresničuje.

Prirodne lepote

Na teh oblagodarjenih otokih je združeno glede prirodnih lepote vse, kar si človek le more misliti in želeti. Tu imaš visoko gorovje, ki so mu vrhovi pokriti z večnim snegom. Imaš mogočne ledenike, kakršne si le more izmisliti človek v domišljiji. Pa vidiš tudi gričke in ljubeke doline, nešteto slapov, hrumeče hudournike in gorske potoke, jezera, ki so kot zeleni smaragdi vloženi med skale, temne, valjujoče gozdove samih cedev in palm, smrek in evkaliptovih drevov in grmičja, ki mu nihče ne ve imena; pa gole, burjaste planote, ki iz njih štrlijo zobate čeri. Dalje imaš tu rodovitne paradiže in vrtove, s cvetjem posejane travnike, njive, vroče, zdravilne vrele, ognjenike, ki je videti dim na njih ko valjujoče zastave; potoke, ki so polni postvri in prekrasno morsko obalo, kjer pljuskuje mogočni valovi najbolj mogočnega oceana. Zdaj se ti dozdeva, da si v Alpah, zdaj, da si na Škotskem, nato spet, ko da bi bil na Dolenjskem in nato ko v Italiji, pa spet ko na Norveškem.

Mesta in prebivalci

Mesta se prav nič ne potrjujejo, da bi pomemala Ameriko, ampak so takšna ko v Angliji. Ljudje imajo še drugega časa na pretek, ko da bi mislili samo na dolgotrajni zaslužek denarja.

Požar v mravljišču

Splošno so žuželke živali, ki živijo po navadah, ki jih podedujejo iz roda v rod. Če bi kaj preudarjale, bi jih to pri delu motilo. Zatorej je organ za mišljenje pri njih izločen, in čeprav jim odstranimo možgane, delujejo dalje tako, kot bi jih še imele. Le če se njih življenjski pogoji spremenijo, začno možgani delovati, in sicer —

po našem pojmovanju — dosežejo vprav čudovite stvari. Glede na to je francoska prirodoslovka Margareta Combes doživela jako zanimiva pojave, ko je proučevala življenje mravelj. V bližini Fontainebleauja, kjer je bilo zmeraj mnogo spreha-

jačev, je dognala, da so se ondotne mravlje v mravljiščih navadile pogasiti požare, ki so nastali v mravljiščih, ko so sprehajali metali ogreke cigaret nanje. To dejstvo je odkrila nekot prav slučajno. Njen pomočnik, ki naj bi bil nabiral rdeče mravlje, formica rufa, je mimogrede zagnal tleči cigaretini ogorek v mravljišče. Jako se je začudil, videč, kako je ogorek kar naglo ugasnil. Asistent je poklical Combesovo, ponovil je poskus, in izurjeno oko prirodoslovke je opazilo, da so bile zares mravlje tiste, ki so tleči ogjenj pogasile. Ta pojav je bil tako poseben, da je Combesova napravila celo vrsto poskusov, da je mogla proučevati »gasilstvo« mravelj. Izkazalo se je, da so mravlje zadržile ogjenj z brzigi mravljične kisline, ki jo mravlje izbrizgavajo iz posebne žleze kot obrambni strup. Polagoma je dala mravljam bolj težavne naloge. Ko se je stemnilo, je postavila Combesova gorečo voženo svečo sredi mravljišča. Mravlje so se zgrozile in razburile, tekale so sem in tja, ne vedoč, kaj bi počele. A kmalu se jim je pozornost osredotočila na svetli plamen sveče.

Zbrala se je gasilska četa in se je pripravila za napad. Medtem ko je bila večina bolj v dalji, se je nekaj sprednjih gasilcev približalo sveči in je namerilo svoje brzige mravljične kisline v plamen, ki je začel koj prasketati in brleti. Pri neposrednem gašenju je bilo zaposlenih 25 gasilcev, in čim bolj se je plamen manjšal, tem ožji je postalaj krog gasilcev okoli sveče. Potem je ena mravelj stekla naprej in kar cela zaloga snovi za gašenje je zadelala plamen. Druge mravlje so koj poselele ta zgled in čez manj ko minuto časa so začele pospravljati pogorišče. Treba je bilo pogasiti nekaj tlečih bilk, odgriznile so tleči stenj in ga razcefrale, tako da je tudi ta ugasnil. Kmalu ni bilo nikjer nobene iskricke več in hrabri gasilci so odšli k počitku.

Poskusi z gorečimi svečami so se nadaljevali, in mravlje so se kmalu izkazale, kako so

Če bi tista kitajska princesa...

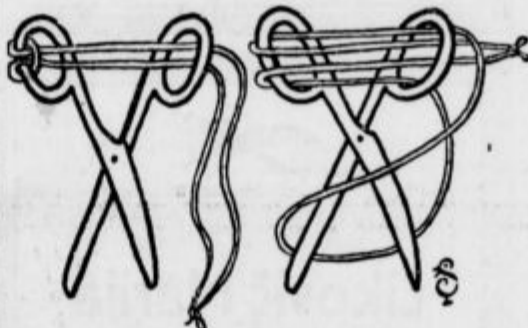
leta 419 po Kr. ne bila šla za svojim soprogom v Khotan v vzhodnem Turkestanu, ne bi bila nikoli prišla jajčeca sviloprejkje, ki jih je imela princesa v cvetju svojega okrasja na glavi, v tujino. V državi sredinec je bil namreč vsakdo usmrčen, kdor bi se bil upal izvažati sviloprejkje. Sele ko je postala svila preko Koreje znana tudi sosodnjim Japoncem, je polagoma prodrla v svet novica, da svila ni rastlinski proizvod. Vendarle se je Kitajski posrečilo, da je ohranila svojo skrivnost o svili 3000 let dolgo. In če bi ne bila ona iznajdljiva princesa v 5. stoletju dala jajčec sviloprejkje v svoj naglavni okras in bi jih čez nekaj stoletij nato ne bili dali zaupniki cesarja Justinijana v votle trstikove palice in prinesli v Bizanc — kdo ve, koliko časa bi Evropa ne poznala teh naravnih nitij! Res je, da so imena kot sericus, sericos (svilen, svilnato lesketajoče se) poznali že davni Latinci in Grki, vendar je morala svila prej prehoditi svojo pot čez Bizanc, Grčijo in Italijo, preden se je udomačila v Evropi. Ko je kralj Roger I. l. 1146 prinesel z nekega vojnega pohoda sviloprejkjo v Palermo, se je v Italiji razširila reja sviloprejk. Čeprav je, na primer bližnja Francija spoznala svilo že v križarskih vojnah, se je svilarstvo ondi mnogo pozneje razvilo, in šele pod vladavo Ludovika XI. l. 1466 je bilo ustanovljeno v Lyonu svilarstvo. V Nemčiji so proizvajali največ svile ob času vladanja Friderika Velikega. Tedaj so na leto izvozili (l. 1786) do 14.000 funtov svile. (Ali veste, da napravimo iz 7-9 kg kokonov le 1 kg surove svile?)

Splošno je znano, kako so pri svilarstvu murve važnega pomena. saj se sviloprejkje preživljajo le z murvinim listjem. Najboljše so bele murve, ki so bržkone doma iz Indije in Kitajske. Bela murva je hkrati s črno murvo stara kulturna rastlina, ki je bila znana že Grkom in Rimljanom. Črna murva je prišla prej v Evropo ko bela. V srednjem veku so se zlasti zanimali za zdravstvene lastnosti te rastline, čeprav so vedeli, da je listje prijetna jed in hrana gosenic od svile.

Mačke, ki imajo plačo

Nedavno so v neki državi razglasili, da naj prejemajo mačke, ki na ladjah uničujejo podgane in miši, posebno plačo. Prejemajo pa v našem denarju po 30 lir na dan. Za ta denar morajo te mačke dobiti hrano. — Na tej podlagi je angleška mornarica in kopenska vojska nastavila mačke, a tudi na pošti so mačke uslužbene, kjer varujejo vse vreče spričo bridkih zob podgan in miši. — V francoski mornarici so pa nastavliali le take mačke, ki so prej opravile tozadevni izpit, to se pravi, da so jih preiskusili, kako znajo loviti podgane in miši. Če so dobro opravile ta izpit, so jih potem vzeli v službo in jih tudi plačevali.

Kdo zna biti potrpežljiv

Tole je igra za potrpljenje. Vzameš škarje in vdeniš vanje 1 m dolgo vrvice, kakor vidiš na levi sliki. Oba konca zvežeš skupaj. Kdo zna škarje spet osvoboditi?

Na drugi sliki — na desni — je rešitev tega vprašanja. Potegnješ zanko skozi drugo uho škarij in jo potisneš spodaj čez obe rezili. In škarje so že proste!

Najlepši kraj v deželi Mavrijev je Rotorua. Ondi se svet žele nareja. Že od pradavnih časov se kuha vroča močvara v luknjah vrelecev, ondi brizgajo na dan studenci in gejziri. V kakem čistem potoku si naloviš postrvi, ki si jih koj zraven lahko skuhaš v takem vrelecu. V puhtočih skalnatih duplinah razgraja temnorjava vaška mladina, a če postane pozimi premrzlo, pa se za več ur usedeš v toplo vodo, ki vre kar zastoj iz skalnatih razpok na dan. Gospodnje nimajo pojma o kaki kurjavi. Svoj lonček s čajem ali kofliček z juho postavijo kar v vrelec in kmalu je večerja skuhana. Vsa dolina puhti ko čarovniška kuhinja in če se ji približaš, ti zasmrdi po žveplu. Mavriji, ki ondi živijo, so prijazni, omikani ljudje, ki izvrstno govorijo angleščino in so s tujci povsem domači. Res, če bi ne bilo tako od rok, bi človek najrajši živel na Novi Zelandiji...

Spisal Karel Jaromir Erben.

DRUGA PA NATO: »JAZ PA, DA JIH PREMAGA IN SE DOLGO ŽIVI.«

TRETJA PA REČE: »JAZ MU DAJEM ZA ZENO HČERKO, KI SE JE DANES RODILA KRALJU, KATERI LEŽI TU MED NAMI V SENU!«

NATO UGASNEJO ZENICE SVEČE IN VSE JE ZOPET TIHO. BILE SO SOJENICE.

Črkovnica

a-a-a-a-a-a-a-a-a-a-b-c-e-e-o-i-i-i-j
-k-k-l-l-m-n-o-o-r-r-r-r-s-t-u
Bi
bi
bi
bi
bi
bi

Iz 30 črk poleg danih dveh sestavi 6 besed, ki pomenijo (v drugem redu) naslednje: Azijski polotok; mesto v sev. Afriki; indijansko plemo v Sred. in južni Ameriki; starodavno mesto v Prednji Aziji; velika množica; višji angeli (hebr.).

Rešitev črkovnice z dne 18. marca: Baleari, Zbašnik, Elbasan, Alabama, Kaliban, gniloba.

Otroci med seboi

»Ali si ti fantek ali punčka?«
»Jaz sem Lizika.«
»Kaj pa je tvoj očka?«
»Očka je urednik, mama je pa na magistratu.«
»Kako ti je pa ime?«
»Titek Pepček.«
»Ali si ti Titek ali Pepček?«
»Jaz sem oboje.«
»Torej si dvojček?«
»Ne vem, a od včeraj imamo doma dojenčka.«
»Kje ste ga pa dobili?«
»Očka je kupil otroški voziček in tam je bil dojenček.«
»Ali se zna igrati?«
»Nič.«
»Zakaj ga pa imate?«
»Očka pravi, če bom priden in mu ne bom nič vtiak v usta, da bo postal kmalu pravi otrok.«
»Kaj pa je tvoj očka?«
»Očka je zdravnik.«
»Ali si že videl, kako to dela?«
»Ze. Očka ima sobo, kjer je polno škarij in nožev in izreže bolnikom bolezni iz telesa.«
»Moj očka ima pa velike, velike škarje in milijon časopisov in izrezava tiskane stvari in jih lepi spet skupaj. A ko pride mama domov, je zmeraj preprič. Ali imate tudi pri vas preprič?«
»Tudi. A od včeraj, odkar imamo dojenčka, ni več preprič. Zmeraj je jokam, ker mene nihče ne gleda in ne umlje. — Pojdi, se bova igrala konjčke!«

Do smrti so se nasmajali

V 18. stoletju je izšla neka zdravniška knjiga o slavnih možeh, ki so se baie tako smejali, da so od smeha umrli.

S. S. VAN DINE: 29

Umorjeni Kanarček

»Pusti vse tole ga je nestrpno zavrnil Markham. »Povej mi rajši zdaj, ko ni več Heatha, kaj si nameraval doseči s svojim razgovorom s Skeelom? Kaj je pomenilo tvoje vpraševanje o temi, o omari, o rokah, ki davijo, o gledanju skozi ključavnice?«

»Nikakor nisem mislil, da bi moje govorjenje bilo tako skrivnostno! je odvrnil Vance. »Naš Tony je bil brez dvoma usodni večer nekaj časa zaprt v omari. Hotel sem le na svoj način ugotoviti, kdaj je bil skrit tamkaj.«

»Ti je uspelo?«

»Ne popolnoma.« Pri teh besedah je žalostno zmajal z glavo. »Vidiš, Markham, imam neko teorijo, ki pa je tako nedoločena in medla, skoraj bi rekla, nerazumljiva. Tudi če bi bila potrjena, nam ne more mnogo koristiti, ker bi vso zadevo še bolj zapletla, kakor je že... Skoraj mi je žal, da sem govoril s tem gizdalnom. Vse misli mi je zmedel.«

»Iz vsega sklepam, da domnevaš, da je Skeel prisostvoval zločinu. Ali ni to tvoja teorija?«

»Na vsak način, vsaj deloma.«

»Zares me presenečaš, dragi Vance! se je glasno zasmjal Markham. »Po tvojem mnenju je torej Skeel nedolžen in vendar molči o tem, kar mu je znano. Sestavi si je celo zgodbo, za katero se skriva in ne izda se niti, ko je aretiran. To nikakor ne drži!«

»Vem,« je vzdihnil Vance. »Kljub vsemu pa mi ta misel ne gre iz glave.«

»Ali ne vidiš, da bi po tvoji teoriji morala biti v plesalnem stanovanju skrita dva moška, ko se je s Spotswoodejem vrnila iz gledališča, dva moška, ki drug za drugega nista vedela, namreč Skeel in dozdnevni morilec.«

»Brez dvoma vidim to. In prav zaradi tega si mi zdi, da blazum...«

»Poleg tega pa bi ta dva mogla priti v različnem času in se skriti na dveh različnih mestih... Toda kako neki sta prišla v stanovanje? Kako sta odšla? Kdo izmed obeh je napadel plesalko, da je zakričala ko je Spotswoode odšel? Kaj je medtem delal drugi? Če je Skell bil le gledalec, kako razlegaš potem dejstvo mojstrsko odprte skrinitve in to, da so pri Skeelu našli plesalkin prstan?«

»Dovolj, dovolj! Nikar me tako ne muči!« je prosil Vance. »Vem, da sem blazen. Vedno so me preganjale nemogoče misli; a tako nespametna ni bila še nobena.«

»Vsa v tem se strinjava, dragi prijatelj! se je nasmešnil Markham.

V tem trenutku je vstopil Swacker s pismom v roki in ga izročil načelniku.

»Nujno! Prinesel ga je nekdo osebno,« je izjavil.

Pismo je bilo od doktorja Lindquista. Doktor je sporočil, da je v ponedeljek od enajstih do dvanajstih bil v svojem zdravilišču ob postelji neke svoje pacientke, ki se je zelo slabo počutila. Prosil je tudi, naj mu Markham oprusti njegov nastop. Njegovo opravičevanje pa ni bilo bogve kako prepričevalno. Bil je zelo utrujen od dnevnega dela, poleg tega pa ga je naš nepričakovani obisk in Markhamov oster nastop popolnoma zmedel. Zatrjeval je, da mu je zelo žal, da se je tako čudno vedel, da je pripravljen podati kakršno koli pojasnilo, ki bi ga Markham potreboval. Pristavil je še, da mu je zelo nerodno, da se je tako po nepotrebnem razburil, ker bi mu ne bilo težko dokazati, kje je bil v ponedeljek zvečer.

»Ko se je pomiril, je vso stvar premislil,« je pripomnil Vance, »in našel je tako dober alibi, da ga ne boš mogel tako lahko podreti... Kako zvit je ta človek! Bil je pri neki bolnici. Bolnica je bila brez dvoma preveč bolna, da bi mogla odgovoriti na kakršno koli tozadevno vprašanje. Zadeva je zanj rešena. Ti pa si se znašel v slepi ulici.«

»Saj me tudi ne brigate je dejal Markham in odložil pismo. »Ta osebni bi ne mogel priti v stanovanje Marjete Odell, ne da bi ga kdo videl... Zdaj pa, če mi dovoliš, bom skušal zaslužiti svojo mesečno plačo.«

Toda Vance, namesto da bi odšel, se je približal pisalni mizi in začel listati po telefonskem imeniku.

»Dovoli, da ti nekaj svetujem,« je dejal, medtem ko je listal po knjigi. »Pusti še za nekaj časa svoje vsakdanje delo in skušaj nekoliko pokramljati z gospodom Louisom Mannixom. Če se spominjaš, je edini oboževalec lepe Marjete, ki so nam ga imenovali, ki pa se še ni zglasil pri tebi. Tako rad bi ga videl in slišal kako njegovo izjavo. On bi tako rekoč dopolnil družinski krog. Stanuje še vedno v Maiden Lane in ne bo ga težko najti.«

Markham se je okrenil proti prijatelju, ko je zaslišal ime Louis Mannix. Hotel je ugovarjati, a spomnil se je da Vancejevi nasveti nikdar niso samo slučajni. Zamislil se je. Ko pa je spoznal da zdaj nima nobene druge poti za poizvedovanje, se je sprizljajnil v Vancejev predlogom.

»Prav,« je dejal in pozvonil Swackerju. »Nikakor pa mi ni lasno, v čem nam bi mogel Mannix pomagati, Heath trdi, da ga je plesalka odslavila že pred enim letom.«

»Morda še ni vsega dobro prebavil. Bog ve!«

KINO MATICA 12-41

Družinska tragedija stelskega plemenitša. Ljubezem, ki je vodila do blaznosti.

»Ljubosumnost«

V glavnih vlogah lena Luisa Ferida in markantni Rold. Lupl. Film najljubše vsebine. Predstave dnevno ob 16.30 in 18.30; v nedeljo ob 14.30, 16.30 in 18.30.

Dnevno ob 14.30 in v nedeljo ob 10.30 zgodovinski velefilm

»Leon Damaščan«

z Doris Duranti in Carlo Candiani

KINO UNION 12-21

Ljubezem in ljubosumnost odločujeta v preskavi zločina, kjer je dosti osumljencev, a en sam krivec

»Kdo je morilec?«

V glavnih vlogah: Maria de Tasnady, Ferenc Kiss in drugi — — — PREDSTAVE: ob delavnikih ob 16 in 18.30; ob nedeljavah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO SLOGA 12-24

NOVO! Cini drznosti in samozatajevanja v okviru velikih mednarodnih tekem v velefilmu

»Zmagovalec«

V glavnih vlogi: Willy Birgel, Gerhild Weber Reizija: Arthur Maria Habent. Predstave ob običajnih urah! Vstopnice z nakazilom sedeža!

Objave

Posesva

Kupim

del hiše

(prtiličje)

lahko tudi dvorišna stavba ali skladišče za jako mirno obrt.

Ponudbe z opisom in pogoji poslati na upravo »Slovenca« pod »Svetloba« št. 1978.

Čitajte »Slovenca«

Zahvala

Vsem, ki ste s svojo udeležbo na pogrebu dali zadoščenje za nenadomestljivo izgubo našega dragega sina in brata, gospoda

Tončka Hočevaria

kaplana v Stari vasi pri Grosupljem

se iskreno zahvaljujemo; zlasti gr. kanoniku dr. Kraljiču za vodstvo pogreba in poslovljene besede, dr. Blatniku, monsr. Škerbecu, uredniku in soolcu Glavaču, žitniku Vinku in zastopnikom posameznih Legij za poslovljene besede zadoščenja za pokojni-kovo mučeniško žrtev, prav tako pevskemu zboru, ki je pokojnemu ljubitelju slovenske pesmi zapel ganjlive žalostinke, kakor tudi vsem, ki so prinesli na njegovo krsto vence in cvetja. Vsem: Iskren Bog plačaj! — Prosimo, spominjajte se našega Tončka v molitvi, proseč, da bi njegova žrtev ne bila zaman.

Grosuplje, Ljubljana, 26. marca 1943. Zalujoči starši in bratje.

Karol Goršič

bivši čevljarški mojster

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, 27. t. m. ob 1/16 z Zal. kapelo sv. Janeza, na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, Niederwieser, 26. III. 1943.

Globoko zalujoči: JOŽA, hčerka, DRAGO, sin, JULKA roj. GROBLER, snaha, DRAGICA in JULČKA, vnuki - in ostalo sorodstvo.

Neskončni božji modrosti je dopadlo, da nas je zapustil bratec

VINKO MAVSAR

star 12 let

v torek, dne 23. marca popoldne, kot osma žrtev komunizma v naši družinici. Pokopali so ga na praznik Marijinega Oznanjenja na farno pokopališče. Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom in dobrotnikom, ki so napravili tako lep pogreb. Sprejmi, dobri Bog, tudi to nedolžno našo najmlajšo žrtev in pridruži jo izvoljenim, težko preizkušenim bratom pa podeli milost stanovitnosti v boju za Tvoje kraljestvo.

Praproče pri St. Rupertu, dne 27. marca 1943.

Jožko, Dolfi, Pavel in Franci, bratje družine: Jakil, Bukovec, Pevec in Žgajnar.

Dožrpela je, previdena s tolažili sv. vere, moja dobra žena, mama, stara mama in teta, gospa

Likovič Marija

Pogreb predrage pokojnice bo v soboto, dne 27. marca 1943, ob pol 3 popoldne z Zal. kapelo sv. Andreja, na pokopališče k Sv. Križu.

Liubljana, Beograd, Hrastnik, dne 26. marca 1943.

Zalujoče rodbine: Likovič - Babšek.

Umrl nam je naš srčno ljubljani soprog, dobri atek, brač, zeč in svak, gospod

Ludvik Filipič

uradnik »Prevoda«

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 28. marca 1943, ob pol treh popoldne z Zal - kapelice sv. Jožefa - na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Trebnje, Ljutomer, Baden, dne 25. marca 1943.

Globoko zalujoči:

Darinka, soproga; Mihelca, hčerka - in ostalo sorodstvo.

Malioglasji

V malih oglasih velja pri iskanju službe vsaka beseda L. 0.30, pri ženitovanjskih oglasih je beseda po L. 1,- pri vseh ostalih malih oglasih pa je beseda po L. 0.60. Davek se računa posebej. — Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Prodamo

Izposodite si gramofon in plošče proti majhni odškodnini pri tt. »Everest«, Prešernova 44. 1

Čebulo po 2.60 lir

kilogram dobite poljubno količino v bivših mesarskih stojnicah na Vodnikovem trgu.

Konjsko seno

Nekaj vagonov ima razpoložljivih Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova 29. (1)

Čebulo

dobite pri Gospodarski zvezi na Bleiweisovi cesti št. 29. (1)

Topinambur za krmo

In seme bo na razpolago pri »Malem gospodarju«, Gallusovo nabrežje št. 33 samo v dneih od 29. marca do 1. aprila vsak dan od 2-5 popoldne. (1)

Preproga

sarajevske tkalnice, 3x2 m vozljana, čista volna — moderen vzorec, naproday pri Dominiku Hvastja, Javornikova 13.

Kupimo

Pisalni stroj

dobro ohranjen, po možnosti novejšo tipo, kupim. Ponuditi: A. Kovačić, Prešernova 44.

Pohišstvo

Elegantna samska soba

s posteljo, otomano, fotelji itd., za 3500 naproday. Tricikelj delavnica Šušteršič, Tyrševa c. 13. (Figovec, levo dvorišče).

Avto-motor

Motorno kolo 350 ccm

v zelo dobrem stanju, zelo ugodno naproday. — Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. (1)

Ljubezem Kristine Homanove

Kristina bi se mu rada zahvalila vsaj z opojnostjo osrečujoče zahvale. Mislija je, da bo to zmogla in vendar ji ni bilo mogoče. Še vedno je bilo v njej preveč razdvojenosti.

Ni šlo in ni šlo. Obdobje ljubezni, če je bila to sploh ljubezem, je bilo preveč novo.

Ne, pokojni Homan, čigar predmete je spravljala v skrinje, kjer bodo zaprti za vse čase, je ni nikoli na tak način razvajal. Tudi je ni nikoli videl tako čudno srečne in čudno otožne.

Ko je premišljevala o drugem zakonu, so se ji venomer pojavljale misli primerjave med pokojnim možem in gorečim — ženinom. Mučne primerjave so jo povsod zasledovale.

Kdaj pa kdaj jo je ogrela Bergenova zaljubljenost. Cutila pa je to samo od časa do časa podnevi; ponoči se ji ni nikoli sanjalo o njem.

Kadar je zaspala in kadar je sanjala, je bil pokojni mož na obisku. Homan, ki jo je obiskoval v sanjah, ni bil niti živ niti mrtev; prihajal je v hišo, se ponosno sprehajal, samo tako bled je bil. In kadarkoli je sanjala o njem, se je zavvedala, da je mrtev.

Ob svetlem dnevu se je rada naslonila na Bergena, iskala opore in se mu približevala. Kadar je le malo popustila od svoje ponosne zadržanosti, je začel Erik žareti. To njegovo žarenje pa je bilo spet nekaj, česar ni mogla prenesti.

Bil je sijajen človek, ki je znal duhovito pripovedovati. Ko je za nekoč objel, ji je pripovedoval o trpkih dneh, ko se je moral ločiti od nje. To so bili dnevi muke, ko je bil tako daleč v južnih krajih. Sepetal ji je vroče in iskreno, ona pa je ostala hladna. Kako hladna napram tako vroči ljubezni!

Toda saj ni bila tako hladna. Vedno ne. Polagoma se je zdela, da se topi tudi njena ledena obloga okrog srca. Casih ga je že težko čakala, da bi prišel. Kakor otrok se ji je zdel srečen; in tega, samo tega je bila vesela.

Po neki noči, prepredeni s težkimi sanjami, mu je hitela zjutraj prvič po cesti naproti. Toplega srca mu je hitela naproti kakor prava nevesta. Razširila je roke, ko je prihajal in ga prvič iskreno poljubila.

To je bilo za Bergena močno in opojno doživetje. Vroč je jo poljubil in dolgo ni odmaknil svojih ustnic. — Najbrž predolgo —!

Isteza dne zvečer je Kristina zbolela. Spreletavala jo je ledena mrzlica. Vso noč se je počutila zelo slabo in preden se je zdanilo, je morala poslati po zdravnika. Kristina, nevesta pred drugim zakonom, je zbolela!

Kaj ji je bilo, ni mogel zdravnik točno ugotoviti. Šele čez nekaj dni se je bolezen razvila in zdravnik ji je obzirno dopovedal, da gre za živčno obolenje.

Bergenu ni dovolila vstopa v svojo bolniško sobo. Zdravniku je razodela, da ne bi mogla prenesti njegove prisotnosti. Zaradi tega je zdravnik ukazal, da ga ne smejo prijaviti, če tudi bi prišel v hišo.

V teh dneh ponovne samote, ko je ležala v bolniški sobi, si ni želela niti pokojnega moža, niti Bergena, temveč nekoga tretjega. Od prvega trenutka, ko se ji je zdela mogoče, da bo pripadla tretjemu, ki jo bo rešil iz mučnega položaja, ga je čakala odprtih rok in je prepevala hvalnice njegovemu prihodu. Kdo je bil tretji? Ah, samo možnost, samo verjetnost, da jo bo po boleznih obiskala — smrt!

Umreti, samo umreti! Z veseljem, skoraj vriskajoče se je oklepala te misli: da bi jo obljela hladna, koščena roka, na katero čakajo vsi, ki so se rodili.

Posihmal so prišli tudi tedni, ko si ni ničesar želela, ko sploh ni mogla jasno misliti o dogodkih zadnjega obdobja. Ko je imela hudo vročino, je žvela njena domišljija samo še v spominih na srečno domačijo na Poljanah.

Bolezen se je spet obrnila na bolje. Ko se je nekoč prebudila, se ji je zdela, kakor da bi se vrnila iz bolnega, omotičnega sveta k dobri zemlji. Od takrat naprej je mogla spet jasno ni-

sliti in trezno presojeti dogodke. Po dolgem premišljevanju je vzela svinčnik v roke in napisala Bergenu dolgo, globoko pretresljivo pismo. Razdrla je zaroko.

Bergenov odgovor

Predaleč bi vodilo, če bi v tej zgodbi opisal trenutek, ko je Bergen bral njeno dolgo pismo. Kako dolga je bila pot od razočaranja do razumevanja! Ure in ure pozneje, ko je vse premislil, je sedel z mizi in ji s tresočo roko odgovoril takole:

»Moja draga Kristina!

Vse, kar boš storila in kar boš ukrenila, pomeni zame sveto zapoved.

Ce je to potrebno za tvojo dušo, ne morem storiti drugače, kakor da pristanem, da se ločiš od mene.

Mene pa ne more ločiti od Tebe nobena stvar na svetu! Tebi sem se zaobljubil in bom ostal Tvoj, čeprav naju loči Tvoja volja in naju bo ločilo življenje.

Zdravstvuj, Kristina!

Bergen.«

Poslavljajoči se zaročencec se je boril vso noč sam s seboj. Šele proti jutru je napisal pismo, nekaj kratkih vrstic, v katerih je bil opisan kratak izid borbe.

Ni bilo to edino pismo, katero je napisal v tisti noči.

Urednik: Viktor Centič